

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
April 28, 1994

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, BALANDIS - APRIL 28, 1994

Nr. 82

Žinios iš Lietuvos - Elta

Walęsa: „Nebus laisvos Lenkijos be laisvos Lietuvos“

Vilnius, balandžio 27 d. (Elta) — Šiandien baigėsi 32 valandas trukęs Lenkijos prezidento Lech Walęsos vizitas į Lietuvą.

Svečių rūmuose, kurie vizito metu buvo Lech Walęsos rezidencija, jis su žmona Danuta surengė pietus Algirdo Brazauskų ir jo dukros Audronės Usonienės garbei. Abu prezidentai trumpose kalbose dar kartą išreiškė pasitenkinimą pasirašyta sutartimi, pavadinę ją istorine tiek Lietuvai, tiek Lenkijai.

Pakeliui į aerodromą Lenkijos prezidentas apsilankė Rasų kapinėse. Jis pagerbė Juzefo Pilsudskio ir Jono Basanavičiaus kapus.

Antrąją Lenkijos prezidento vizito į Lietuvą dieną spaudos konferencijoje Lech Walęsa pareiškė, kad pasirašytoji tarpvalstybinė sutartis visiškai užbraukė praityje buvusius nesutarimus. Tie, kurie nesuprato šio dokumento reikšmės, kurie trukdė jam atsirasti, dabar privalo suvokti arba pasitraukti iš arenos, pasakė jis. „Prieš mus — ateitis. Tera tikslai klausimas, kokių mastų šalys pasirašiusios kurti naujus santykius“. Lenkija, anot prezidento Lech Walęsos, kupina noro ir ryžto bendradarbiauti susitarimų dvasioje.

Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas taip pat sutiko, jog neišsprendžiamų problemų nėra. Viskas priklausys nuo gerų abiejų pusių norų, pirmiausiai valstybių pareigūnų ir verslininkų.

Į klausimą, kokios gali būti pasekmės, jog tarpukario laikotarpiu Vilnius ir Vilniaus kraštas Lenkijai priklausė neteisėtai Algirdas Brazauskas lenkų žurnalistus nuramino, jog kalbėti apie teises pasekmes nėra prasmės. „Šiame regione vyko tie patys visuomeniniai procesai, kaip ir visoje Lietuvoje“, pasakė jis. „Visi jo gyventojai yra Lietuvos piliečiai, kuriems valstybė garantuoja vienodas teises. Lietuvoje yra ir bus vadovaujamasi tikta Konstitucija ir įstatymais“, pareiškė Lietuvos prezidentas.

Lenkijos prezidentas Lech Walęsa patvirtino, kad jis, kaip ir anksčiau, skeptiškai žiūri į „Partnerystės varden taikos“ programą. Tačiau reikia išnaudoti kiekvieną galimybę saugumui Vidurio Europoje užtikrinti, todėl Lenkija jau pateikė įžanginius šios programos dokumentus. Jis tikisi, kad netrukus tai padarys ir Lietuva. Saugumas — visų regiono šalių svarbiausias rūpestis, jo reikia siekti išvien. Nebus laisvos Lenkijos be laisvos Lietuvos, pabrėžė Lech Walęsa.

Žurnalistus domino Lietuvos ir Lenkijos santykių su Rusija perspektyvos, pasirašius Lietuvos ir Lenkijos tarpvalstybinę sutartį bei Rusijos karinio tranzito problema. Lech Walęsa sakė, kad Rusija bus demokratine valstybe, plėtojanti laisvą rinką. Tokiu atveju ir tranzitas turėtų būti ne karinio, o ekonominio pobūdžio. Jis taps ekonomiškai naudingas. Ir Lenkija, suprantama, sieks iš to naudos. Tačiau bet kuriuo atveju neleis, kad jis būtų nekontroliuojamas.

jamas. Nei Lenkija, nei Lietuva nesiruošia pulti Rusijos, neteko girdėti, kad ir Rusija ruošiasi tai daryti, pasakė Lech Walęsa.

Algirdas Brazauskas patvirtino, kad Lietuvos politikos nuostatos Rusijos atžvilgiu nesikeis. O Karaliaučiaus srities problema, kaip ir anksčiau, yra derybų objektas. „Rusija negali daryti Lietuvai priekaištų dėl karinio tranzito, sakė prezidentas Brazauskas. „Jis vyksta prisilaikant reikalavimų, kurie pagrįsti tarptautinės teisės normomis. Bet tai vėlgi derybų klausimas; jis nėra neišsprendžiamas. Nei pasirašyta sutartis su Lenkija, nei Lietuvos nuostatymas dėl tranzito neturėtų iš esmės pakeisti santykius tarp Lietuvos ir Rusijos“.

Į klausimą, ar Lenkija palaikys Algirdo Brazauską pasiūlymą šiemet surengti Vyšegrado ir Baltijos bei šiaurės Europos valstybių vadovų susitikimą, Lech Walęsa atsakė, kad jis asmeniškai tam pasirošęs. Tokio susitikimo būtinybę jis jaučias, tačiau, jo nuomone, jis turėtų įvykti vėliau. Nežiūrint to, Lenkijos prezidentas sakė šį klausimą kelsias Vyšegrado grupės valstybių vadovams. Jeigu bus nutarta susitikimą pakeisti, sakė prez. Walęsa, taip ir bus.

Lenkijos spauda apie prez. Walęsos vizitą

Komentarai apie prezidento Lech Walęsos vizitą bei antradienį pasirašytą Lietuvos ir Lenkijos sutartį užima svarbiausią vietą Lenkijos laikraščiuose. Populiarusis „Życie Warszawy“ pažymi, kad „sutartis yra istorinės reikšmės įvykis abiem tautoms, atveriantis geras galimybes bendradarbiaumui ir integravimuisi į Europos struktūras“.

„Żełospolita“ rašo, jog „Lenkijos prezidento vizito pirmoji diena buvo istorinė. Istoriškai reikšmę turi ir tarpvalstybinė sutartis. Ji — skausmingų sąskaitų su praeitimi suvedimas“. Kartu laikraštys klausia, ar sutartis atvers naują knygą, kuri turės tik gražius puslapius.

„Gazeta Wyborcza“ akcentuoja tai, jog „sutartis garantuoja tautinių mažumų teises abiejose šalyse, jų tautinės savimonės, kultūros ir kalbos vystymąsi“. Tačiau laikraštis pastebi, kad ji neužtikrina Lietuvos lenkams politinės autonomijos, kurios siekė kai kurios lenkų organizacijos Lietuvoje.

Visa lenkų spauda išskiria Algirdo Brazauską kalbos Seime žodžius, jog Lietuva ir šiandien neatsisako savo principinės pozicijos, kad Vilnius ir Vilniaus kraštas tarpukario metais priklausė Lenkijai tik faktiškai, bet ne teisiškai ir kad 1939 m. Vilnius bei jos apsaugos teritorijos Lietuvai grąžinta teisėtai. Tačiau kartu cituojama Lenkijos prezidento atstovo spaudai teiginys, jog „Lietuvos Respublikos prezidento žodžiai yra didelio opozicijos spaudimo išdava, nes abiejų prezidentų pokalbyje tokių tvirtinimų nebuvo pareikšta“.

Išlydintį i lėktuvą buvusio prez. Richard Nixon palaikus parskraidinimui į Yorba Linda, Kaliforniją, išsiriškusio stebėjo jo dukros su jų vyrais ir vaikais. Iš k. R. Niksono žentas Edward Cox, jo sūnus Christopher ir žmona Tricia; maj. gen. Fred A. Gordon; Niksono dukte Julie Eisenhower, jos vyras David ir vaikai Melanie, Jennie ir Alex. Amerikos vėliava uždegto buvusio prezidento karstą lydinti eiseną į Nixon biblioteką. Yor-

Daugelis laikraščių spausdina trumpa sutarties išdėstymą.

Prez. Walęsa susitiko su Lietuvos lenkais

Lenkijos prezidentas Lech Walęsa vizito Lietuvoje pabaigoje susitiko su lenkų bendruomenės Lietuvoje atstovais. Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, šiuo metu Lietuvoje gyvena 261.500 lenkų tautybės žmonių.

„Nežiūrint daugelio kliūčių, neatsisakė savo tautybės“, pasakė Lech Walęsa, „o pasiilko ir tebesate didžiulės lenkų šeimynos dalis. Jūs niekad neperžengėte sienos, tai siena peržengė per jus. Gyvenate savo žemėje. Nesate čia svečiai, atvykėliai, emigrantai“.

Prezidentas pabrėžė, kad Lietuvos lenkai yra Lietuvos Respublikos piliečiai. „Lietuvos valstybė yra jūsų valstybė. Jos gerovė — jūsų gerovė. Būkite geri piliečiai. Rūpinkitės savo tėvyne. Išjunkite į joje vykstančius pokyčius. Parodykite, kad sugebate kūrybiškai ir naudingai dirbati jos labui, kuriant bendrus lietuvių ir Lietuvos lenkų namus“.

Cia gyvenantys lenkai, kalbėjo prez. Lech Walęsa, „turi būti lojalūs Lietuvos valstybei, gerbti ją. Lygiai kaip ir valstybė jų atžvilgiu turi įsipareigojimų tautinės savimonės, kultūros, švietimo, kalbos puoselėjimo ir kitose srityse“.

Lenkijos prezidentas pažymėjo: „Praeities korta užversta. Atvertas naujas švarus ateities puslapis. Ji reikia garbingai užpildyti Europos dvidešimtojo amžiaus pabaigos modelio dvasioje“.

Landsbergis: Lenkijai padarytos nuolaidos — pernelyg didelės

Vytautas Landsbergis „Lietuvos ryto“ dienraščiui pareiškė, kad Lenkijai padarytos nuolaidos — pernelyg didelės. „Kita vertus, Lietuvos prezidentas savo kalboje Seime pasakė svarbių dalykų, kurie turėtų būti suprantami kaip tam tikras neraištas sutarties turinys“, sakė Seimo opozicijos vadas.

Rytoj rengiamos kelios spaudos konferencijos, kuriose

„Negalime leisti [rusams] žaisti Lietuvos-Lenkijos nesutarimo korta“

Vašingtonas, balandžio 26 d. — Lietuvai antradienį pasirašius bendradarbiavimo sutartį su Lenkija, ambasadorius Alfonsas Eidintas buvo paprašytas pareikšti savo nuomonę šiuo klausimu. Jis pasisakė taip: „Ne paslaptis, kad, prieš dedant parašus po šia sutartimi, abi valstybės turėjo įveikti tam tikrus barjerus ir abejojimus, tačiau esu įsitikinęs, kad žengtas vieninteliai imanomas teisingas žingsnis. Pažvelkime į Lietuvos ir Lenkijos santykius istoriniame kontekste. Spektas tikrai labai pilnas: ir unijinė valstybė, ir šūkis „už mūsų ir jūsų laisvę“, ir „želigovskiada“. Suprantama, kaimyninių valstybių santykiai dažniau būna gana komplikuoti, ypač kai vienas jų gerokai didesnis už kitą“.

Ambasadorius tačiau primena ir kitą perspektyvą: „Akivaizdu ir kitas — lenkai, dažniau nei kiti kaimynai, mūsų lauke buvo mūsų ginklo broliai. Palyginkime, šiuo požiūriu, Lietuvos santykius su kitais kaimynais, tarkim, rusais ar vokiečiais. „Želigovskiados“ pamiršti nevalia, pagaliau to niekas ir nesiruošia daryti, tačiau remti ją savo politiką padėtyje, kurioje šiandien yra Lietuva, švelniaiariant, būtų neprotinga“.

„Aš neraguju palikti istorijos istorikams“ — diplomatams taip pat verta ją žinoti — tik manau, kad XX amžiaus pabaigoje mūsų politika bent jau bendriauisiais principais turi atitikti Europos politikoje dominuojančias tendencijas. Priešingu atveju mums gresia izoliacija. O tokių padėtyje jau esame buvę Antrojo pasaulinio karo išvakarėse. Kas žarstė žarijas lietuvių-lenkų konfliktui taip pat žinome. Ir rezultatai to konflikto buvo tragiški abiem tautoms. Laikas pasimokyti iš istorijos“.

Lenkijos prezidento vizito išdavas bei pasirašytą dokumentą vertins Lietuvos Konservatorių, Krikščionių demokratų, Demokratų bei kitų partijų atstovai.

ba Linda, CA, pastatyta kelis šimtus metų nuo namelio, kuriame prieš 81 m. gimė būsimasis prezidentas, pylė lietus ir griaudėjo perkūnija. Kelių tūkstančių minia stovėjo eilėje, laukdama paskutinį kartą atsiseikinti. Pagrindinis kalbėtojas atsiseikinsime su velioniu bus prez. Bill Clinton. Atsiseikinsime, kuriam bibliotekoje paruošta 2.600 vietų kviestiams dalyviams, dalyvaus ir keturi gyvieji buvę JAV prezidentai.

Ambasadoriui Eidintui buvo pakartotas sutarties priešingų teiginys, esą sutartimi Lietuva daugiau pralaimi, nei laimi. Šį teiginį ambasadorius vadina „politinės konjunktyūros pagimdytu vertinimu“.

Jis tai paaiškina: „Ar galima kalbėti apie pralaimėjimą, kuomet abi šalys pripažįsta viena kitos teritorinį integralumą, su sostinėmis Vilniuje ir Varšuvoje? Sutartimi nustatyto tautinių mažumų Lietuvoje ir Lenkijoje teisės bei pareigos. Ten pabrėžta — tautinės mažumos turi būti lojalios tai valstybei, kurioje gyvena. Ar tai pralaimėjimas? Turint galvoje Lietuvos ir Lenkijos santykių tikrovę, pasiekta tiek, kiek šiandien buvo galima pasiekti. O gal kas rimtai galvoja, kad Lenkija pasirašytą sutartį, leidžiančią mums ateityje kelti jai teritorines pretenzijas? Arba, kad mums vis dėlto reikėjo priversti Walęsa atsiklaupiti kur nors ties Lazdijais ir švaria lietuvių kalba atsiprašyti už Želigovskio piktadarybes? Gal kam nors ir norėtųsi matyti tokį „idilišką“ vaizdelį, bet ką tas bendro su realia politika?“. Pasaikindamas šį savo teiginį, ambasadorius pirmiausia primena, kad jis nėra „prolenkiškos“ orientacijos. „Priešingai, manau, kad Lietuva savo ateitį daugiau turėtų siesti su Baltijos ir Skandinavijos valstybėmis“. Bet tuomet nurodo, kad su Lenkija santykiai turi būti „ne tik geri ir draugiški, bet net ir sąjungininkiški. Ir Lenkija, ir mes turime komės įeiti į tas pačias Vakarų saugumo ir politines struktūras. Turi galvoje pirmiausia NATO ir Europos Sąjungą“.

„Lenkija jau yra gerokai pažengusi šiuo keliu, ir mūsų tikslas — tapti jos geras bendrakis“.

leiviais. Kartu greičiau pasieksime tikslą. Juk negalime manyti, kad konfrontuodami su Lenkija, Europoje (plačiaja prasme) atsidsursime greičiau, nei mūsų pietinė kaimynė. Priešingai, nesugebėjimas sureguliuoti santykių taptų rimta, o greičiausiai ir neįveikiama kliūtis abiem valstybėms integruojantis į Europos gynybinę struktūrą. Šiuo požiūriu Lenkijai sutartis nemažiau reikšminga nei mums“.

„Antra vertus, mus vienija ne tik bendra europietiška orientacija, bet ir bendros grėsmės iš Rytų. Netenka net kalbėti, kad kai kurie politikai Rytuose tik ir svajoja apie naują įtampos židinį regione. Negalime suteikti jiems galimybės vėl lošti Lietuvos ir Lenkijos nesutarimų korta“.

Su Lenkija pasirašyta sutartis dar turi būti ratifikuota — ją turi patvirtinti Lietuvos Seimas.

Maskvos gyventojai nemano, kad Rusija — demokratiška

Maskva, balandžio 15 d. (RFE/RL) — Parlamentinių Studijų Institutas pravedė Maskvos gyventojų apklausinėjimą, kurį balandžio 15 d. paskelbė Rusijos žinių agentūra Interfax. Rasta, kad per praėjusius penkerius metus (nuo 1988 m. gruodžio iki 1993 m. gruodžio) skaičius rusų, kurie brangina „glasnost“ ir žodžio laisvę, nukrito nuo 51% iki 12%.

Apklausinėjimo duomenimis, tik 68% anketą atsakančiųjų mano, kad visiems krašto gyventojams turi galioti lygios teisės. Iš apklaustųjų 17% sakė, jog kai kuriems gyventojams teisės turi būti apribotos, o 15% šiuo klausimu neturėjo nuomonės.

Anot Interfax, 7% apklaustųjų mano, kad piliečių teises turi būti apribojamos pagal politines pažiūras ir priklausomumą politinei partijai, o 4% mano, kad

Gal reikės keisti Baltarusijos Konstituciją

Minskas, balandžio 16 d. (RFE/RL) — Baltarusijos ministras pirmininkas Viačeslau Kebič balandžio 14 d. spaudos konferencijoje pareiškė, kad gali tekti keisti Baltarusijos Konstituciją, kad ji neprieštarautų neseniai pasirašytai Baltarusijos ir Rusijos piniginio susijungimo sutarčiai.

Kovo 30 d. įsigaliojusioje Baltarusijos Konstitucijoje parašyta, kad Baltarusijos Nacionalinis Bankas yra vienintelė įstaiga, turinti teisę daryti pinigų emisijas Baltarusijoje. Piniginio susijungimo su Rusija sutartyje, tačiau, draudžiama Baltarusijos valstybiniam bankui daryti pinigų emisijas. Premjeras Kebič sakė bandysias suorganizuoti krašto gyventojų nuomonės apklausinėjimą piniginės sutarties pasirašymo klausimu.

Baltarusijos parlamento opozicijos vadas Zianon Paznyak balandžio 16 d. pareikalavo, kad Baltarusijos vyriausias prokuroras užvestų kriminalinę bylą prieš vyriausybės vadovą Viačeslau Kebič, kad jis pasirašė piniginio susijungimo su Rusija sutartį, kuri, jo nuomone, prieštarauja ir krašto nacionaliniam interesui ir jo Konstitucijai. Anot Paznyak, šia sutartimi Baltarusija praranda valstybinį suverenumą. Zianon Paznyak sakė reikalaušias premjero Kebič atsistatydinimo balandžio 27 d. vyksiančioje ypatingoje parlamento sesijoje.

Buvęs Baltarusijos parlamento pirmininkas Stanislaus Šuškevič taip pat kritikavo sutartį, nes ji esanti „pataikaujanti“, o tai „nėra naudinga nei Baltarusijai, nei Rusijai“. Anot Šuškevič, sutartis tik sukelia antirusiškus jausmus Baltarusijoje ir sustiprins radikalių nacionalistų pozicijas.

JT priėmė rezoliuciją dėl paliaubų Goradžėje

New Yorkas, balandžio 25 d. — Lietuvos Misijos prie Jungtinių Tautų patarėjas Algimantas Gureckas balandžio 21 d. dalyvavo stebėtoju Saugumo Tarybos debatuose dėl padėties Bosnijoje ir Hercegovinoje, ypač dėl Jungtinių Tautų saugiosios zonos Goradžėje puolimo.

Diskusijose pasisakė 30 kalbėtojų. Vienbalsiai priimta rezoliucija reikalauja abi kovojančias šalis tuoj pat sudaryti paliaubas, o Jungtinių Tautų generalinį sekretorių imtis visų reikalingų priemonių užtikrinti, kad paliaubų būtų laikomasi. Tai 53-čia Saugumo Tarybos rezoliucija nuo pradžios karo buvusioje Jugoslavijoje.

turi būti daroma diskriminacija pagal žmonių tautybę ar rasę. Tik 14% pritarė teiginiui, kad Rusija yra demokratiška valstybė.

KALENDORIUS

Balandžio 28 d.: Šv. Petras Chanel; Valerija, Vitalis, Rimailė.

Balandžio 29 d.: Šv. Kotryna Sienietė; Petras, Vaitenis, Indrė.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

„AUKURAS“

Balandžio 16 d. Dievo apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros centre buvo suvaizdinta F. Garsio Lorcos „Bernardos Albos namai“. Spektaklį atliko Hamiltono teatro grupė „Aukuras“, kuriam vadovauja aktorė ir režisierė Elena Kudabienė-Dauguvietytė.

Žiūrovai tikrai nebuvo apvilti. Įdomus pats veiklas, vaizduojantis ispanų kultūrą, ypač moterų, nebuvo sunku identifikuoti ir suprasti. Paklausta E. Kudabienės-Dauguvietytės, kodėl tokį veiklą pasirinko, atsakė: „Aukuro teatro grupę pagrindiniai sudaro moterys, todėl reikėjo jai tui atsivelti“.

Su malonumu stebėjome aktores pagrindiniuose vaidmenyse. Vaidyba sklaidi ir natūrali, ypač Marijos Kalvaitienės, „Bernardos“, Alinos Žilvytienės „Augustijos“, Marijos Bieksienės „Anos“ vaidmenyse. Daug džiaugsmo suteikė ir Dario Jankūnienės „Bernardos“ motinos interpretacija, kuri buvo labai šiltai publikos sutikta. Niekuomet žiūrovo neapvilia Elenos Kudabienės vaidyba, taip buvo ir šį kartą. Ji vaidino „Poansiją“ be priekaištų. Šį spektaklį pamačius net neįmanoma kitokią Poansiją įsivaizduoti. Kitų keturių „Bernardos“ dukrų vaidmenis atliko Jadvyga Giedrimienė, Hilda Verneckienė, Jolanta Vaičiūlienė ir Genovaitė Liaukienė. Norėtusi, kad jos daugiau širdies ir gilesnės interpretacijos į savo vaidmenis įdėtų.

Puikiai suprantame kokios sunkios salygos mėgėjų teatrui. Neįmanoma atsivežti dekoracijas, kurios veikalui sudarytų reikiamą aplinką. Sunku ir su kostiumais, nors šiuo atveju jie buvo visiškai tinkami ir kostiumai maišiniai išpildo dekoracijų stoka. Lietuvių kalbos tartis buvo sklandi ir be priekaištų. Spektakliui pasibaigus, žiūrovai neskubėjo namo. Dar ilgokai diskutavo vaidybą ir ypač veikalo pabaigą, labai staigiai buvo pakeista nuotaika ir žiūrovas tam nebuvo pasiruošęs. Kai kurie skundėsi, kad nors ir labai intensyviai klausė, tačiau sunkiai girdėjo, ypač salės gilumoje.

Dalyvavusieji spektaklyje džiaugiamės „Aukuro“ grupės sugebėjimu ir pasiryžimu šiam nelengvam teatro darbui, linkime geriausios sėkmės. Veikalą tikrai būtų idomu ir kitiems lietuviškiems telkiniams pamatyti. „Aukura“ į Detroitą pakvietė Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos taryba.

L. R.

ŽALIŲ KORTELIŲ INFORMACIJA

JAV Valstybės departamentu informacija dėl „žaliųjų kortelių“ loterijos, siekiant nuolatini apsigyvenimo JAV-se, Detroito teikia Jonas Urbonas, sekmadieniais prie Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos arba kreipiantis į jį telefonu 810-435-0209.

LB MICHIGANO APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

LB Michigano apygardos atstovų suvažiavimas sekmadienį, gegužės 22 d., 1 v. p. p. vyks Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros centre, 25335 W. Nine Mile Rd., Southfield, MI. Michigano apygardai priklauso visa Michigan valstija su joje veikiančiomis Grand Rapids, Lansing ir Detroito apylinkėmis. Naujai įsisteigusi Michia-

nos apylinkė LB Michigano apygardai nepriklauso.

Michigano LB apygardos valdybą šiuo metu sudaro: Liūda Rugienienė — pirmininkė, Vytautas Jonaitis ir Danutė Petrusevičiūtė.

JONAS URBONAS — LIETUVIŲ ATSTOVAS

Jonas Urbonas, Oakland apskritys administratoriaus L. Brooks Patterson yra pakviestas nariu į Oakland apskritys Bendruomenių ir Mažumų patariamąjį komitetą (Oakland County Community and Minority Affairs). Komiteto tikslai — tarpininkauti tarp Bendruomenių ir Oakland apskritys vadovybės, sužinoti bendruomenių pageidavimus, informuoti apie tai apskritys vadovybę bei rekomenduoti jų įgyvendinimą. Komitetą sudaro 45 asmenys, atstovaujantys apskritys apygardoms ir įvairioms tautinėms grupėms.

Oakland apskritis, savo gyventojų skaičiumi pralenkusi Detroito didmiestį, yra tarp labiausiai pasiturinčių jos gyventojų.

IŠ DIEVO APVAIZDOS PARAPIJOS METINIO SUSIRINKIMO

Balandžio 24-tą, sekmadienį, įvyko Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos metinis susirinkimas.

Susirinkimą malda pradėjo klebonas kun. Viktoras Kriščiūnaitis. Pirmininkavo parapijos Tarybos pirmininkas Andrius Butkūnas, sekretoriavo Danutė Doveinienė. Po to vyko rinkimai į parapijos Tarybą ir įvairius komitetus. Parapijos tarybą sudaro klebonas kun. V. Kriščiūnaitis ir atstovai iš komitetų ir organizacijų: administracijos — Andrius Butkūnas, Liturgijos — Vacys Lelis, Švietimo — Rama Petrusevičienė, Krikščioniškos tarnybos — Dana Doveinienė, ateitininkų atstovė — Giedrė Iešmantienė, sporto klubo „Kovas“ — Liūda Rugienienė, Lietuvos Dukterų — Stasė Smalinskienė, Moterų draugijos — Valentina Bulotienė, skautų — Linas Orentas, Vyčių — Magdalena Smailienė, „Žiburio“ lietuviškos mokyklos — Rūta Mikulionienė ir Lietuvių Bendruomenės — Jonas Urbonas. Parapijos Tarybos pirmininkas — Andrius Butkūnas vicepirmininkė — Liūda Rugienienė ir sekretorė — Dana Doveinienė. Į administracinį komitetą naujai išrinkti ar antriemis metais liko: Andrius Butkūnas, Edis Kasputis, Stasys Erlingis, Rimas Kasputis, Paulius Butkūnas, Rimas Matvekas ir Vytautas Polteraitis. Liturgijos komitete: Linas Orentas, Paulius Jurgutis, Stella Hotra, Valentina Bulotienė, Paulius Jankus, Valentina Rauckienė, Jurina Rugienienė ir Vida Orentienė. Buvo Vacius Lelis. Švietimo: Diana Tukienė, Irena Alantienė, Danutė Jankienė, Marija Jankauskienė. Buvusios komitete Ramunė Miliūnienė, Rama Petrusevičienė ir Alytė Butkūnienė. Krikščioniškos tarnybos: Onutė Abarienė, Wanda Kempf, Janina Mikulionienė, Dalia Rackienė, Regina Pikūnienė, Izabelė Korsakienė, Elena Baltrušaitienė ir Ona Sirgedienė. Buvo komitete: Dana Doveinienė ir Vita Memėnienė.

Naujoje taryboje ateitininkams atstovaus Rita Giedraitienė, skautams — Ramunė Miliūnienė, „Žiburio“ mokyklai — Alma Butkūnienė. Kiti organizacijų atstovai liko tie patys. Nauja taryba perims pareigas liepos 1-ą dieną.

Jonas Urbonas

Kovo 11 d. Detroito vykusiam susitikime su prof. Vytautu Landsbergiu. Iš k. — Vytautas Kutkus, Liūda Rugienienė, prof. Vytautas Landsbergis, Troškūnų parapijos klebonas kun. Saulius Filipavičius, Gražina Kamantienė, Saulius Šimoliūnas, Vytautas Kamantas, Algis Zaprackas ir Kazys Gogelis.

Nuotr. J. Urbono

TAUTODAILĖS IR RANKDARBIŲ PARODA

Šv. Antano parapijos choristų ir bičiulių tautodailės ir rankdarbių parodėlė balandžio 10 d. vyko Šv. Antano parapijos patalpose, Detroito. Gražiai buvo išdėstyti Jonės Beržanskytės spalvoto stiklo dėžutės ir papuošalai, Antaninos Jonyrienės šiaudelių ir gintaro paveiksliukai, Sofijos Kaunelienės medžio drožiniai, margučiai, taikiniai ir gintarai, neseniai iš Lietuvo atgabenti. Emilijos Kutkienės iš karoliukų suvartyti kalėdiniai puošmenys. Česlovas Plūrienės aliejinė tapyba. Valės Senkienės tapyti ir spalvoto stiklo paveiksliukai, vėdrosiai ir graži vašeliu megzta lovatiesė. Muz. Slizio paruošta nuotraukų parodėlė — choro istorinė veiklos apžvalga nuo įsikūrimo iki šių dienų. Paroda buvo graži ir įdomi; ją apžiūrėjo daugiau negu 100 lankytojų.

R. Juškaite

PAVASARIO ŠVENTĖ

„Amerikos Lietuvių balso“ radijo klubo tradicinė „Pavasario šventė“ vyks šeštadienį, gegužės 7 d., Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centro salėje. Programą atliks jaunystė trykštantis tautinių šokių vienetas „Audinys“.

Pavasario šventės pradžia 7 v.v. — pabandavimas prie bealkoholinių gėrimų baro. Programos pradžia 8 v.v. Jaunatviškas „Audinys“ džiugins visus tautinių šokių šūkuriais. Po programos šilta vakarienė ir šokiai, grojant Rimo Kaspučio orkestrui „Romantika“.

Dalyvavimas — 20 dol. asmeniui. Status, ar vietas rezervuoti prašoma iki gegužės 1 d. pas radijo klubo pirm. Liną Orentą sekmadieniais Dievo Apvaizdos parapijoje, arba tel. 535-8793, o Šv. Antano parapijoje pas valdybos narę Reginaldą Juškaitę. Visus atsilankyti kviečia „Amerikos Lietuvių balso“ radijo klubo valdyba.

A.A. DR. GUSTAV PETERSON

Balandžio 23 d. staigiai ir netikėtai mirė dr. Gustav Peterson, sulaukęs 73 m. amžiaus. Laidotuves tvarkė laidotuvių direktorė Yolanda Zaprack.

Amerikos Vidurio apygardos Lietuvos Vyčiai po savo metinio banketo došniai parėmė dvi Čikagoje likusias lietuvių katalikų parapijas. Iš k. Šv. M. Marijos Gimimo par. klebonas kun. J. Kuzinskas, Vyčių apygardos vicepirmininkas E. Ožielienė, pirm. Algirdas Brazis ir Šv. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo par. klebonas kun. A. Puchenski.

PHOENIX, AZ

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS REIKALAI

LB Arizonos apylinkės metinis narių susirinkimas įvyko balandžio 10 d. Stasio ir Sofijos Narkų namuose. Šalia kitų einamųjų reikalų, buvo išrinkta nauja valdyba: Stasys Narkus — pirmininkas, Walter Klemka — vicepirmininkas, Viktorija Zakarienė — sekretorė, Aldona Klemkienė — izdininkė, Janė Youršienė — socialiniai reikalai, Ričardas Černiauskas — renginiai, dr. Paulius Žygas — narys. Naujoji kontrolės komisija: Jėronika Paulionienė, Birutė Strouse ir Bronius Morkis.

Piniginės aukos paskirtos: „Draugui“ — 200 dol., Vasario 16-tosios gimnazijai — 200 dol., Antanui Martišiui, nukentėjusiam nuo gaisro, 500 dol. Ta proga įstota į „Draugo“ fondą, paaugojant 200 dolerių.

LB XIV TARYBOS RINKIMAI

Rinkimai į JAV LB XIV Tarybą Arizonos apylinkėje vyks gegužės 1 dieną ir gegužės 8 dieną, tuoj po lietuviškų pamaldų Our Lady of Guadalupe koplyčios svetainėje, 6733 N. 55th Ave. Glendale, AZ. Visi lietuviai kviečiami atvykti balsuoti, atlikti šią svarbią ir garbingą pareigą.

Apylinkės rinkimų komisiją sudaro: Viktorija Zakarienė, Ona Miežienė ir Stasys Narkus.

Vikt. Z.

MIAMI, FL

MIAMI LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLABE

Lankėsi Vysk. P. Baltakis

Kovo 15 d. Miami Beach lietuvių aplankė vysk. P. Baltakis.

kienė. Kūnas buvo pašarvotas Harris laidotuvių namuose. Atsisveikinimas ir maldos balandžio 26 d. vyko laidotuvių namuose, o trečiadienį, bal. 27 d., po pamaldų Christus Victor liuteronų bažnyčioje, kurias atliko Lietuvių Liuteronų Bažnyčios vysk. Hansas Dumps iš Čikagos, buvo nulydėtas į amžino poilsio vietą Grand Lawn kapinėse, Detroito.

Im

ky, lydimas kun. Piktarnos. Vyskupo apsilankymu rūpinosi klubo pirm. Irena Stengvilaitė. Tą dieną vyskupas St. Francis katalikų bažnyčioje aukojė šv. Mišias ir klausė išpažinčių. Po pamaldų Lietuvių klube garbingajam svečiui buvo surengtas priėmimas, kuriame dalyvavo arti 100 asmenų. Vaisių metu klubo direktorių pirm. J. Gruzdas pasveikino Vyskupą ir padėkojo už mūsų telkinio aplankymą. Vysk. P. Baltakis džiaugėsi gausiai atsilankiusiais lietuviais ir nuoširdžiai dėkojo už pakvietimą ir malonią viešnagę.

Šventėme Velykas

Balandžio 3 d., 2 v.p.p. šventė Velykas Miami Lietuvių Piliečių kluban susirinko 108 asmenys. Visus pasveikines, klubo direktorių pirm. J. Gruzdas supažindino su iš Lietuvos atvykusiu solistu Stasiu Povilaičiu. Svečias atliko išpūdingą lietuviškų dainų koncertą. Paskui Gunda Kodatienė paskaitė savo Velykų progą sukurta eilėraštį.

LIETUVOS VYČIAI

PARAMA LIETUVIŠKOMS PARAPIJOMS

Vidurio Amerikos apygardos Lietuvos Vyčiai vasario 6 d. Martinique pokylių salėje surošėme metiniame bankete pagerbė dvi Čikagoje likusias lietuvių katalikų parapijas — Šv. M. Marijos Gimimo parapiją Marquette Parke ir Šv. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapiją Brighton Parke. Sumokėjus visas pokylių rengimo išlaidas, rengėjams liko 3,860.86 dol. pelno.

Kovo 4 d. vykusiam apygardos narių susirinkime buvo pasiūlyta prie jau minėto banketo pelno, iš kasos išdėdėjęs atitinkamą sumą, sudaryti 5,000 dol. ir juos padalinus po lygiai, paremti abi pagerbtas parapijas. Pasiūlymas buvo visų dalyvių vienbalsiai priimtas. Šalia to, bankete buvo gauta 1,245.00 dol. asmeniškų aukų, kurias pridėjus prie minėtų 5,000 dol., susidarė graži 6,245.00 dol. suma. Padalinus per pusę, abiejų parapijų klebonams — kun. Jonui Kuzinskui ir kun. Antanui Puchenskiui įteikta po 3,122.50 dol.

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pasto išlaidas mažinant, pakvitatimai už gautas prenumeras nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimekęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$100.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Jus gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

o visi bendrai sugiedojome „Linkmas diena mums nušvito“.

Po trumpos pertraukos buvo puikios vaisės ir margučius „mušimas“. Stipriausias margutis laimėjo velykinį krepšiuoką.

Kelių valandų šventiškas pabandavimas buvo baigtas klubo pirm. I. Stengvilaitė padėkojusi visiems už atsilankymą, o

solistui S. Povilaičiui už gražų koncertą.

O. J.

LINAS A. SIDRYS, M.D.

Ophthalmolog/Akių Chirurgas
Chicago Ridge Med. Center
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6822
4149 W. 63rd St.
312-735-7709
Chicago, IL

DALIA E. CEPELE, D.D.S.

DANTŲ GYDYTOJA
7915 W. 171st
Tinley Park, IL 60477
(708) 614-6871
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prenamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktučiai. Susitarimui (kalbėti anglų kalba) tel. 708-422-8260

Kab. 312-735-4477;

Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BUILDING

6449 So. Pulekai Rd.
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Pirmd. 3 v. p. p. 7 v. v. antr. 12:30-3 v. p. p.
trečd. uždarė, ketv. 1-3 v. p. p.
penkt. ir šešt. 9 v. r. - 12 v. p. p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago

(312) 778-9898 arba (312) 489-4441

DR. K. A. JUCAS

ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ZAIDZAS IR
IŠSIPLIETUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS

Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p. p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulekai Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakaris ir savaitgaliais tel. 708-634-1120

DR. S. LAL

SPECIALYBĖ — VIDAUŠ LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p. p. - 7 v. v. antr. 9 v. r. - 12, ketv. 12-4 v. p. p. penkt. 12-6 v. v.

Kab. tel. (312) 585-0348;

Rez. (312) 779-5533

DR. FRANCIS MAŽEIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą pirm. ir ketv. 12-4, 6-9 antr. 12-6, penkt. 10-12, 1-6

Kab. tel. (312) 471-3300

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.

Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
708-636-6822
4149 W. 63rd St.
312-735-7709
Chicago, IL

RIMGADAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS

ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
(708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

Optometristas (kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritako akinius
2616 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.

Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v. v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val: antr. 2-4 v. p. p. ir ketv. 2-5 v. p. p.
Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽNAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLOBA, M.D.

AKIŲ CHIRURGIJA
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (1-312) 586-3166

Namų (708) 381-3772

DR. PETRAS ŽLOBA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6748 West 63rd Street
Val: pirm, antr., ketv. ir penkt. 3-6;
Šeštadieniais pagal susitarimą

RUSŲ MAŽUMA – IMPERIJOS PRIETILTIS

IGNAS MEDZIUKAS

„Išdegusi dykuma“

Rusijos carai, plėsdami imperijos ribas, jėga užimdavo kraštą, į kurį vėliau pasisodavo kolonistus rusus, kad jie nutautintų vietos gyventojus. Carų politiką tęsė ir raudonieji komisarai. Todėl nenuostabu, kad šiandien rusai priskaičiuoja, jog nuo Baltijos iki Kinijos sienos įvairiuose kraštuose yra apie 25 milijonai etniniai rusų. Rusai mielai vykdo į tuos kraštus, nes jiems būdavo duodamos privilegijos: be eilės gaudavo darbus ir buvo aprūpinami butais. Subyrėjus Sovietų Sąjungai, rusų privilegijuota padėtis tuose kraštuose išnyko.

Vadinamos nepriklausomos respublikose vietiniai gyventojai pasijuto esą krašto tikrieji šeimininkai, emė vartoti anksčiau stumiamą iš viešo gyvenimo savo kalbą, pajuto neapykantą čia atsikėlusius rusams, kurie jautėsi aukštesni esą už vietinius („vyresnieji broliai“). Šis reiškinys sudarė progą Rusijos nacionalistams „skelbti karą“, vaduojant prarastą imperiją. Tuo ypač pasinaudojo Vladimiras Žirinovskis, grąsindamas „triuškinančių smūgių“ pamokyti buvusias Sovietų respublikas, kuriose diskriminuojami rusai. Jis pagrasino, kad tie kraštai liks tik „išdegusi dykuma“.

Itampa tarp vietinių ir rusų kolonistų

Kraštuose, kuriuose yra apsigyvenę didesnis skaičius rusų, itampa tarp jų ir vietinių gyventojų yra didesnė. Kaimyninėje Latvijoje rusai sudaro 34% visų gyventojų skaičiaus, kai patys latviai savo krašte sudaro tik 52%. 1935 m. duomenimis, latviai savo krašte sudarė 75,5%, rusai – 10,6%.

Estijoje rusai sudaro 30% visų respublikos gyventojų. 1939 m. duomenimis, estai sudarė 88,3% krašto gyventojų, rusai – 8,2%.

Lietuvoje šiuo metu rusai sudaro 9% visų gyventojų. 1942 m. duomenimis, lietuviai sudarė 81,1% gyventojų, rusai – 3,1%.

Kazachstane etniniai rusai ir kazachai sudaro po 40% krašto gyventojų. Ukrainoje rusų gyvena 22%, bet jie susitelkę rytinėje krašto dalyje ir Krymo pusiasalyje, todėl Ukrainos

vyriausybė baiminasi, kad tie rusai gali prisijungti prie Rusijos.

Latviai, bijodami, kad jie nebūtų užgožti sovietmečiu čia apsigyvenusių rusų, suvaržė pilietybės gavimą. Dėl šios priežasties Rusijos vadovai ne kartą smerkė latvius dėl diskriminuojančios rusų politikos.

Kaip prisimename, 1939 m. slapto Stalino ir Hitlerio susitarimu Latvija ir jos kaimynės – Estija ir Lietuva – pateko sovietų okupacijon. Todėl Latvija teisingai laiko rusus okupantais. Gi Rusija delsia išvesti karinius dalinius iš Latvijos ir Estijos, teisindamasi, jog jie čia reikalingi apginti etninį rusų teises. Rusijos kariuomenė iš Baltijos valstybių turėtų išeiti iki rugpjūčio 31 d.

Karinė Rusijos doktrina

Baltijos kraštų gyventojai yra susirūpinę dėl Rusijos naujos karinės doktrinos, kuria remiantis, rusai sako, jog pilietinių teisių atėmimas iš rusų, gyvenančių užsienyje, yra karinė grėsmė Rusijai! Nežiūrint, kad tarptautinės institucijos neranda nieko, kuo galėtų apkaltinti Baltijos valstybes, veikiančias neteisėtai prieš čia gyvenančias mažumas.

Nors rusų padėtis Azijos kraštuose yra žymiai blogesnė negu Baltijos kraštuose, bet jie tiek triukšmo nekalia. Ne mažiau kaip pusę rusų, gyvenusių Tadžikistane, iš ten pasitraukė, bijodami, kad jie netaptų „atpirkimo ožiais“ dėl ten vykstančių susirėmimų ir nesėkmių. Uzbekistane rusai miega prie Rusijos ambasados, laukdami dokumentų, kad jie galėtų iš ten kuo greičiau išvykti. Paskelbus Kazachstane kazachų kalbą valstybine, praėjusiais metais iš ten išvyko 300 tūkstančių rusų. Rusai pyksta, kodėl jiems neduodama dviguba pilietybė.

Kaip „Nezavisimaja gazeta“ (XI.10) rašė, Lietuvoje yra apie 1000 žmonių, norinčių tapti Lietuvos ir Rusijos piliečiais. Jų skaičius dar dides. Rusijos vyriausybė tariasi su Lietuva dėl dvigubos pilietybės, bet Lietuva ginasi savo konstitucija.

Spėjama, kad rusai vartoja griežtesnę politinę liniją prieš Baltijos kraštus, nes tų kraštų

Omahos, NE, lietuviai š.m. Vasario 16-tąją minint.

VILKAS AVIES KAILYJE?

AURELIJA M.
BALAŠAITIENĖ

Ne vien tik Baltijos valstybės, bet ir visas pasaulis džiaugėsi, kai pagaliau subyrėjo brutalių Sovietų sąjunga ir Rusija apsisukė kaip demokratijos siekianti valstybė. Amerikos pre-

gyventojai rusus laikė okupantais ir savo nepriklausomybės priešais.

Rizika prezidentui B. Jelcinui

Grįžimas Rusijon didesnio rusų skaičiaus sudarytų didelę riziką B. Jelcinui, nes tikriausiai jie būtų Žirinovskio politikos rėmėjai. Grįžę sudarytų didelės bedarbių eilės. Kaimuose jie irgi nepageidaujami. Kai vienas toks rusas, grįžęs iš užsienio, panoręs išvesti vandenį į savo gyvenamą namą, tai kiti labai pasipiktino, kad jis nenėsą kibiras iš šulinio, kaip jie visi ligi šiol darydavo.

Skačiuojama, kad nuo 1991 m. į Rusiją grįžo apie 2% milijono rusų. Persikėlusius į Rusiją gyvenimas irgi nėra lengvas, nes pati Rusija turi ekonominių sunkumų.

Be to, rusai ir nenori, kad jų tautiečiai iš kitų respublikų grįžtų – trūksta gyvenamųjų patalpų ir darbų, nes šiuo metu vyksta perėjimas iš karinės ir centrinio planavimo sistemos į rinkos ekonomiką. Politikuojančieji rusai į savo tautiečius, gyvenančius kitose respublikose, žiūri kaip į prieštikius, į koliai į kraštą ir turėti politinės ir ekonominės įtakos, o patogiai progai susidarius, vėl ji įjungti į Rusijos imperiją.

zidentas ir kitų demokratijų vadai su dideliu entuziazmu remia Jelciną, skyrė Rusijai milijonines paskolas ir pašalpas, o išsilaisvinusios respublikos išgyveno atgaautos laisvės džiaugsmo euforiją. Bet kaip ilgai?

Neatrodė, kad naujasis „Rusijos Hitleris“ Žirinovskis turi galimybę sumti Rusijos valdžios vairą į savo rankas, bet simpatijas išsigijęs Jelcinas jau rodo tendenciją pereiti iš socializmo į imperializmą, savo ištvirtinimui demokratiško pasaulio akys laikinai prisidengęs „demokratišku“ kailiu.

Istorija įrodo, kad visais laikais Rusija siekė savo imperijos plėtimą kitų tautų sąskaiton, bet tai gan sunku suprasti, nes Rusijos didžiulė teritorija yra turtinga ir žaliavų ištekliais, ir derlingomis žemėmis, ir žemės turtingomis kasyklomis. Tačiau taip pat žinome, kad patys rusai nesugeba išnaudoti savo turto, šalia derlingiausių žemių išgyvendami maisto trūkumus, buitinių prekių stoką, dešimtmečiais atsilikę technologijos, pramonės, medicinos ir kitose srityse. Vadinasi, jiems reikia svetimų „smegenų“ ir išteklų. O kaip juos lengviausia įsigyti, jei ne agresijos būdu?

Amerikos spaudoje plačiai skelbiama, kad Jelcinas planuoja „buvusiose respublikose“ įsteigti tris dešimtis Rusijos karo bazių. O kam jos reikalingos? Juk jau užsimezgė „draugystė“ su buvusiais priešais, „imperialistais“ ir „kapitalistais“, kurie visokeriopai remia Rusiją tipišku vaka-

rietišku naivumu tikėdami tuo, ką girdi, ir nespėliodami apie tai, kas darosi už uždarytų Kremliaus durų, nors istoriškai faktai aiškiai įrodo Rusijos polinkį laužyti visas sutartis ir pažadus. Galbūt demokratijų paramos dėka bus kuriamos strateginės karo bazės, kad padėtų atstatyti subyrėjusias caro ir sovietinę imperijas, nors ir kitu pavadinimu. Gal įsigyvendins ir garsus Kruščiovo pasakymas: „Mes jiems parduosime virve, ant kurios jie patys pasikars“. Ar Kremliuje dabar yra vilkas avies kailyje? „Artimo užsienio avelės“ jau pradeda drebėti, o iš „laisvos“ Latvijos dar neišvesta okupacinė kariuomenė.

Viename populiariame žurnale yra pateikta įdomi rusų tautybės gyventojų statistika pagal 1989 metų visų Sovietų Sąjungos gyventojų surašymo duomenis. Išskyrus pačią Rusijos respubliką, didžiausias rusų procentas pagal respublikos gyventojų skaičių gyveno Kazachstane – 38 proc. Latvijoje 34 proc., Estijoje 30 proc. o Lietuvoje tik 9 procentai. Tik vienas rusų procentas gyveno Gruzijoje. Toliau rodoma, kiek rusų „repatriavo“ 1990-1992 metų laikotarpyje, subyrėjus Sovietų sąjungai. Daugiausia jų grįžo iš Kazachstano ir Uzbekistano. Iš Baltijos respublikų į Rusiją mažiausiai grįžo iš Lietuvos, o daugiausia iš Latvijos. Lyginant skaičius, rusų repatriavo tik labai mažas procentas, o likusieji, kaip ir Lietuvoje, reikalauja visų pilietinių teisių ir privilegijų, nors jų dauguma yra okupacinės kariuomenės likučiai.

Rusų tauta dažnai yra charakterizuojama, kaip dainuojančių, šokančių ir grojančių svajotojų tauta. Dostojevskio dvasinės psichoanalizės tėvynė, Lermontovo romantizmo lopšys, bet realiame gyvenime, ypač santykiuose su kaimynais, jie yra brutaliai, godūs ir plėšrūs. Mano a.a. tėvelis, caro metais studijavęs Petrapilio universitete, juo-

Balsavimai visur vienodai svarbūs

Danutė Bindokienė

Pietų Afrika ruošiasi svarbiausiam įvykiui kone per 200 metų to krašto istorijoje – vyriausybės rinkimams. Amerika (ir galbūt visas pasaulis) tą pasiruošimą stebi iš tolo. Daugelis amerikiečių neįstengia suprasti intensyvumo, kuriuo užsidega balsuotojai ir politinės partijos, išstčiusios savo kandidatus. Į balsavimus, ypač mažesnes, vietines apimties, JAV gyventojai daug kartų numoja abejinga ranka ir juose iš viso nedalyvauja. Neseniai dėmesį patraukė labai taiklus politinis šaržas viename Čikagos dienraštyje: amerikiečių pora žiūri į apsiniaukusią padangę ir nutaria neiti į balsavimo būstinę, nes gali lyti; tuo tarpu afrikiečiai veržiasi balsuoti per kulkų ir bombų krušą.

Tiesa, kad žmonės linkę nevertinti, ką jau turi, o vertę supranta, tik laisvę, asmenį ar daiktą praradę. Balsavimo teisė yra viena brangiausių demokratijos dovanų visuomenei ir ja reikia branginti. Nėra nereikšmingų, nesvarbių balsavimų, tik mūsų apatija jiems tokias etiketes kartais prikliauja. Savo balso atidavimas už kurį asmenį reiškia visapusišką pasitikėjimo pareiškimą. Šiuo veiksmu mes įgaliojame tą asmenį veikti ir kalbėti mūsų vardu, mums atstovauti tam tikrą laiką tarpa. Jeigu išrinktasis asmuo savo pareigų neatlieka, mūsų pasitikėjimą sugriaua, kitų rinkimų metu už jį ne balsuojame. Demokratijos procesas čia paprastas ir aiškus.

Lietuviškoji visuomenė Jungtinės Amerikos Valstijose taip pat stovi ant rinkimų slenksčio. Žinoma, palyginus juos su būsimais Pietų Afrikoje, šiame krašte ar bet kurioje pasaulio valstybėje, Lietuvos bendruomenės tarybos ir tuo pačiu JAV Krašto valdybos rinkimai neatrodo labai reikšmingi. Jeigu juose nebusuosime, LB nesugrįš, žemė nedrebės: tegul balsuoja tie, kuriems tokie

dalykai svarbūs ar įdomūs... Tokia galvosena yra žalinga mums patiems ir Lietuvai. Užsienio lietuvių susipratimas, stipri veikla ir vieningumas šiuo metu itin svarbus. Po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo patyrėme maišatį, netikrumą, tarsi pasimetimą: kokia dabar mūsų, gyvenančių už tėvynės ribų, paskirtis, koks uždavinys? Ar tebeverta gyvuoti, veikti, o gal viską supakuoti į dėžutę ir išsiųsti į tėvynę? Ar tebeverta gyvuoti, veikti, o gal viską supakuoti į dėžutę ir išsiųsti į tėvynę?

Netikrumo laikotarpis dar nepasibaigė, todėl ateinančio savaitgalio (ir dar kito) balsavimuose mūsų pareiga išrinkti stiprius, užsilaikantįs, pareigingus žmones. Ypač daug reikšmės turės Krašto valdyba, nuo kurios veiklos tiesiogiai priklausys mūsų lietuviškas gyvastingumas Amerikoje. Šarašuose turime pakankamai kandidatų, iš kurių galime pasirinkti. Rinkimės išmintingai, kritiškai peržvelgti žmonių praeities darbą ir patirtį mūsų visuomenės reikaluose. Patirtis svarbesnė už naują veidą. Praeities darbai reikšmingesni už jauną amžių.

Sąrašuose yra energingų, sumanių, talentingų ir – svarbiausiai – tolerantiškų žmonių. Svarų pažūrų asmenys mėgsta diktuoti ir pernelyg gerai apie save manyti. Su tokiais vargas valdybai, dar didesnis vargas Bendruomenei, nes jie viską geriausiai žino, niekad neklysta, todėl ir jokių patarimų, jokių kompromisų nepripažįsta.

Į mus niekas nešaudys, kai eisime balsuoti. Nereikės policijos ar tautinės gvardijos, kad prižiūrėtų tvarką. Neatvažiuos nei Jungtinių Tautų stebėtojai, kad rinkimai vyktų teisėta eiga. Šie balsavimai niekam nesvarbūs, tik mums patiems, tik mūsų lietuviškajai gyvybei šiame krašte. Supraskime tai svarbą ir atiduokime savo brangų balsą už pasirinktus kandidatus.

tovo romantizmo lopšys, bet realiame gyvenime, ypač santykiuose su kaimynais, jie yra brutaliai, godūs ir plėšrūs. Mano a.a. tėvelis, caro metais studijavęs Petrapilio universitete, juo-

kaudamas sakydavo, kad rusas yra petenktas ir laimingas, kai turi „silkę ir vodką“, bet netiki į „darbą ir jo vaisius“. Gal todėl jiems reikalingi milijonai vergų...

LIETUVOS NAŠLAIČIUS APLANKIUS

INDRĖ

12

ISPŪDŽIŲ ŠIUPINYS

Gal ne visi užsienio lietuviai taip jaučiasi, bet grįžus į Lietuvą, atrodo, kad čia viskas sava, kad grįžau į namus. Tiek metų gyventa užsienyje, kur gimė ir augo mūsų vaikai! Nors mano mama gimusi Čikagoje ir krikštyta Šv. Jurgio bažnyčioje ir per ją nuo gimimo buvau JAV ir Lietuvos pilietė, visuomet buvo stengtasi laikytis nuošaliai nuo amerikietiškos įtakos, į kurią taip lengva buvo pasinerti. Detroit, studijuojant botanikos mokslus, aiškinau savo kolegoms, kad Amerikoje esu dėkinga ir darbšti viešnia, laukianti grįžti į savo Tėvynę. Kaip Liūda Rugienienė pastebėjo savo paskaitoje skautų jubiliejaus proga, ta Tėvynė buvo mūsų idealizuota, o jei tikrovė neatitinka idealo, puolam ir neiviti. Lietuvai, kaip ir savai šeimai, turime didesnių iūkeščių, kaip iš savų vaikų,

tikimės daugiau. Kaip su savaisiais, turime mažiau kantrybės ir gal barame greičiau, nes nusi-vylimas skaudesnis. Prisimenant Vytauto Landsbergio žodžius, reikia Lietuvą priimti tokią, kokia ji yra, kokią žiauri okupacija ją paverė. Tačiau, kokia maloni šiluma užlieja, žinant, kad esi savame krašte – čia mūsų orkestras, mūsų balerina, mūsų dirigentas, mūsų pastatyta operetė, mūsų bažnyčia, mūsų kaimelis, mūsų seneliai, mūsų vaikai... Ir tas įpareigoja.

Praleidus mėnesį Lietuvoje, pastebėjau, kad „eilinis žmogus“ rūpinasi ne politika, o kuo rengsis, ką valgys, t.y. šiandienos buitimi. Tarp besidominčių politika yra labai uolių opozicijos rėmėjų, „landsbergininkų“, kurie skaito, jog prastai informuota masė, patikėjusi LDDP pažadams, balsavo už LDDP. Opozicija mano, kad laimėtų priešlaikinį rinkimus, kiti galvoja,

kad priešlaikiniai rinkimai parodytų pasauliui, kad Lietuvoje nėra pastovaus klimato

investicijoms ar bendrų jmonių steigimui. Opozicija mano, kad pasaulio investicijos buvo

Invalidas vaikute Vilniaus spec. kūdikių namuose.

Nuotr. Indrės Tījūnelienės

sulaikytos, išrinkus LDDP. Teko susitikti su pritariančiais dabartinei vyriausybei, bet nesijautė, kad jie būtų užsidegę savo įsitikinimais. Buvo žmonių, kurie tebekaltino Vagnorių už žemės ūkio sugriovimą. Pasakojama apie žmogų, atsiėmusį savo žemę, išsiklasiję požeminį „bunkerį“, kuriame gyvena su savo arkliu ir karvute. Daugelis nusivylę viskuo ir kituose rinkimuose ketina ne balsuoti. Dažnai svarstoma, kas iš buvusios ar esamos vyriausybės statosi pilis.

Mano kelionės tikslas buvo nepolitinis, vykau susipažinti su nelaimingųjų vaikų padėtimi ir apipavidalinti pašalpos tiekimą. Tačiau, kad ir netiesiogiai, politika lietė beveik kiekvieno sutikto gyvenimą. Niekas nenorėjo grįžti į komunistinius laikus, bet su nepriklausomybe žmonės neteko kai kurių įprastų patogumų, pvz., profsąjungos dėka atostogauti Neringoje, Druskininkuose, ar pigiai keliauti po Tarybą Sąjungą. Apgailėstavo, kad bilietai į teatrą dabar per brangūs, o seniau ejo kada tik norėjo.

Ypatingai pergyvenama dėl indėlių, santaupų nuvertinimo. Jei žmogus buvo susitaupęs

Zita Marčiulionytė savo kabinete Šarūno Marčiulionio krepšinio komplekse, kur ji dėjo anglų kalbos, sporto istorijos ir bendro lavinimosi klases, krepšinį žaidžiantiems vaikams, kad juos paruoštų su krepšinio komanda keliauti po pasaulį, atstovaujant Lietuvai.

Nuotr. Indrės Tījūnelienės

10,000 tal., po visų pasikeitimų jam liko apie 100 litų. Kaip ir visose sferose, žmonės, ypač skurstantys pensininkai laukia,

kad valdžia šią skriaudą atitaisytu.

Sausio 13-tosios minėjimą Seime stebėjau pro stiklą balkone. Nustebau, kad Seimo nariai neatsistojo, kai buvo pristatytas ir prie pulsto priėjo Lietuvos prezidentas. Maniau, kad oficialiame tautos minėjime, atsistojimu būtų pagerbta Lietuvos Prezidento institucija. Vakare prie Seimo dėgė lauzai, skambėjo dainos ir Vytauto Landsbergio bei prez. A. Brazausko kalbos. Po minėjimo trumpai susitikau su Saulium Šalteniu, besikalbančiu su V. Landsbergiu, Vilija Aleknaite Abramikiene. Ji tvirtino, kad minėjimas buvo prarastas neįtaigiai, kad nors prezidentas pareiškė visos Lietuvos padėką gynusiems Lietuvą Sausio 13-tąją ir tautos pareigą kompensuoti sužalotiems, buvo panaudotas neprimtinis žodis „invalidas“. Norėdamas padėkoti užsienio lietuviams už veiklą nepriklausomybės atstatymui, prezidentas įteikė kai kuriems medalius. Buvo kalbama, kad būtų buvę galima sudaryti geresnį „nusipelnusių“ sąrašą.

KYBARTAI IR DVI REIKŠMINGOS SUKAKTYS

Kybartų Kristijono Donelaičio vidurinė mokykla nuo sausio 10 d. ligi vasario 11 d. iškilmingai paminėjo metines. Tai 280 metų nuo mūsų garsaus rašytojo — klasiko Kristijono Donelaičio gimimo ir 30 metų, kai mokyklai suteiktas jo vardas.

Kybartiečiai visais laikais juto, kad jie iš dalies priklauso Prūsų lietuvių genčiai, todėl Kristijono Donelaičio vardas, suteiktas mokyklai, jiems atrodo labai tinkamas ir užpelnęs. Jų senoliai jau nuo seno maišėsi vedybomis su Prūsų lietuviu. Ir vietos gyventojai, ypač jaunimas, nesant Kybartuose bažnyčios, nuolat eidavo į Rytprūsų miestelį, kur pamaldos beveik visose bažnyčiose buvo laikomos lietuvių kalba.

Caro valdymo laikais Kybartuose buvo įsikūrusi slapta jaunimo draugija „Sviesa“. Jos įkūrėjai buvo Petrapilio universiteto studentai. Šios draugijos nariai aktyviai pasireiškė knygų ir laikraščių gabenimu iš Rytprūsų. Daugiausia spaudos skleidžiama buvo Suvalkijoje: Vilkaviškio, Pilviškių ir Marijampolės apylinkėse. Lietuvai atgavus spaudos laisvę, „Sviesa“ draugija jau veikė viešai. Tokiu būdu patraukė vietinį ir apylinkių jaunimą. Jie pradėjo ruošti vakarelius, pastatė Vilkaviškio „Amerika“ partiją ir neįžinomo autorius, „Dėdė atvažiuo“. Taip pat jie turėjo savo chorą, J. Marcinkevičiaus vadovaujamą. Choro repertuara sudarė daugiausia lietuvių liaudies dainos, mėgstamiausios buvo „Ant kalno karklai siūbavo“, „Ant tėvelio dvaro“ ir „Užaugau Lietuvoje, pas savo tėvelius“. Norėjęsi pastebėti, kad visos choristės merginos dėvėjo tautinius rūbus su juodomis liemenėmis ir galvas puošė rūtų vainikais. Ano meto lietuviams, atgavus spaudos laisvę, tai buvo labai dideli įvykiai.

Vėliau, 1918 metais, Lietuvai paskelbus Nepriklausomybę, sustiprėjo pasienio apsauga. Kybartus nuo Rytprūsų miestelio Eitkunų skyrė tiltas, einas per Lieponos upelį. Naują gyvenimo pulsą Kybartams suteikė stipri, tautiška mūzikos, Šaulių organizacija, kuri ruošė tautinius minėjimus, turėjo didelį chorą ir dūdų orkestrą. Jaunimui jie ruošė įvairius naudingus amatų kursus ir puoselėjo sportą. Didžiausia kybartiečių atgaiva buvo jų ruošiami kasmetiniai patriotiški vaidinimai, kur salės buvo perpildytos suaugusių, jaunimo ir vaikų.

Kita stipri ir savo nariais labai gausi organizacija buvo „Katalikų moterų draugija“, apjungusi ne tik Kybartus, bet ir tolimas apylinkes. Ši draugija įnešė daug naujovių į besikuriančias jaunas šeimas ir pavienės moteris. Draugija ruošė namų ruošos kursus jaunoms šeiminiukėms, skaitydavo paskaitas, kur stipriai puoselėdavo religiją ir dorovę. Labiausiai populiarios buvo „didaktiškos diskusijos“, vadinami „teismai“, kur „teisdamas“ — kritikuodavo šeimos narius, iškelėdavo jų charakterių negeroves, kartu nurodėdavo šeimos pakeitimą į naują dorą gyvenimą. Šie „teismai“ sutraukėdavo labai daug žiūrovų, kurie su juoku ir gėrybėmis išsikirstydavo.

Aktyviai veikė ir jaunimas: tai pavasarininkai, vėčiai su geru bažnytinio choro, jaunaliuviai ir moksleiviai: skautai, ateitininkai, angelaičiai ir eucharistiniai. Tokia nepriklausomybės laiko dviasia įtraukė kybartiečius į naują, besikuriantį gyvenimą su tam tikromis nuotakomis ir rūpes-

čiais. Senoji istorinė „Sviesos“ draugija buvo užmiršta ir jaunajai kartai beveik nežinoma. Tik retkarčiais, sulaukę jau žilo plauko, šviesiečiai susitikdavo, deklamuodavo, kalbėdavo apie praeitį ir buvusius pavėjus Caro laikais.

Okupacijos metais, praužus antrajam pasauliniam karui, nemažai pastatų Kybartuose buvo sugriauta. Jų tarpe didelė ir graži geležinkelio stotis, turėjusi „Virbalio“ miestelio vardą. Ją statė prancūzų inžinieriai 19 šimtmečio pabaigoje, pasak žinovų, buvo to patio architektūrinio stiliaus. Gal lietuviškoji buvo kiek didesnė, talpinusi 3 meniškas sales ir viešbutį keliaujantiems į užsienį carų šeimos nariams apsisistoti. Neteikė šios didingos stoties (talpinusios ir muitinę), kybartiečiai labai apgailestavo, skubiai jos vietoje pastatė nedidelės stoties, kuri puosė ne tik Kybartus, bet ir visą apylinkę.

Nors pokario metai buvo kupini skurdo ir trūkumų, kybartiečiai greitai subruzdavo tvarkyti savo gyvenvietes, steigti mokyklas ir ieškoti brangių, istorinių vietovių, jas apsaugoti nuo sunaikinimo. 1960 metais kybartiečiai mokytojai, talkininkai, tautiška mokytoja, buvo pirmieji, kurie pasiekė Tolminkiemį, ieškodami Kristijono Donelaičio kapo, ir tvarkyti karo suniokotos bažnyčios. Su dideliu pasišventimu jie apšvarino šventorių, kuris buvo apaugęs dideliais žolėmis, o žemė suardyta vietos kolchozo traktorių. Neradę Kristijono Donelaičio kapo, mokytojai šventoriuje jo garbei tarp keturių ažuolų įrengė simbolinį kapą, pagamino kuklų paminklą — medinę atverstą knygą ir plunksną, apšodino geleimis ir nuolatos lankydavo šią brangią vietovę. Kadangi ši sritis priklausė Rusijos respublikai, todėl lietuvių mokytojai labai rūpinosi, kad ši istorinė vertybė nežūtų. Jie rinko parašus, siuntė laiškus į Vilnių ir į Maskvą, prašydami gelbėti Tolminkiemio bažnyčios liekanas ir šventorių su K. Donelaičio kapu. Kybartiečių balsas buvo išgirstas. Vietovė buvo pripažinta „Gelbėtina istorinė vertybė“.

1964 metais „Už darbų, puoselėjančių Kristijono Donelaičio atminimą, meninę veiklą bei estetinį mokinių auklėjimą“, mokyklai buvo suteiktas Kristijono Donelaičio vardas.

Šiuo metu mokyklai vadovauja, iš tų pačių Paprūsės apylinkių, kilęs mokytojas Juozas Jurekynas. Jis nuo 1990 metų eina šios mokyklos direktoriaus pareigas. Tai labai energingas, darbštus ir visų mėgstamas jaunosios kartos žmogus. Aktyviai įsitraukęs į šiuo laikų švietimo reikalavimus, kurdamas naujas programas ir prisidedamas prie naujų vadovėlių rašymo.

Gimnazijoje yra įsteigtas muziejus, kuriame galima rasti nemažai šios „Alma Mater“ praeities: tai buvusių gimnazijos direktorių, mokytojų nuotraukos ir įvairių laidų abiturientų vinjetės. Taip pat gausu — nuotraukų moksleivių, pasižymėjusių moksle, muzikoje, sporte ir visuomeninėje veikloje. Reikia pastebėti, kad, muziejus duomenimis, pirmoji aukštesnioji mokykla Kybartuose buvo įsteigta 1912 metais. Joje mokėsi 86 įvairių tautybių berniukai (rusiukai, lietuviukai, vokiečiai, žydai). Mokyklos pirmasis gimnazijos direktorius buvo surusėjęs vokiečių Gut-jaras. Visi mokytojai buvo rusai, išskyrus kun. Vizgirdą, kuris

Suvalkiečių etnografinis ansamblis koncertuoja Klaipėdoje.

SUVALKIEČIAI NESNAUDŽIA

Daugelį metų mudu su žmona gyvenome ir dirbome Vilniuje, nors esame suvalkiečiai, tiksliau — pilviškiai. Žmona, baigusi Vilniaus universiteto Gamtos fakultetą, beveik visą laiką dirbo Radijo ir televizijos choro artiste. Aš, baigęs Kauno Poli-

deštę tikybą lietuvių kalba. 1919 metais „Žiburio“ draugija įkūrė vidurinę mokyklą, išaukštinę gimnaziją, jos direktorius buvo J. Prapuolenis. 1933 metais mokyklą suvalstybinus, pastaroji tapo: Kybartų Valskybinė gimnazija (direktorius — J. Ambraziejus).

Neseniai įvykęs K. Donelaičio paminėjimas Kybartuose, Kultūros namuose, buvo labai gražiai paruoštas. Programą atliko mokiniai su savo choru ir orkestru. Buvo daug deklamuota, šokta ir vaidinta. Ši šventė užsibaigė Vasario 16 d. minėjimu.

Mokykloje gražiai reiškiasi ateitininkų, skautų ir kudirkių būreliai, kur daugelio didžiųjų miestų mokyklose to nerasi.

E. Rovinskaitė-Rožėnienė

technikos instituto Statybos fakultetą, dirbau statybinių medžiagų pramonėje. Išėjus į vadinajamą „užtarnautą poilsį“, pasijutome Vilniuje nereikalingi. Pasitars išvykome į gimtuosius Pilviškius, į žmonos tėviškę, pradėjome „ūkininkauti“. Silpni mes ūkininkai, teturime vos 13 arų žemės, tačiau daržovėmis apsirūpiname, o tai jau šis tas prie varganos pensijos.

Artimiau susidūrus su kaimo žmonėmis, pajutome jų vargus, rūpesčius, jų lūkesčius, sunkią kultūros būklę rajone. Anksčiau buvę aktyviausi kultūros skleidėjai kaime — mokytojai — daugiausia užsidarę savyje, tyli. Miestelyje jau nuo senų laikų susibūręs etnografinis ansamblis „Šešupė“, vadovaujamas entuziastės mokytojos Birutės Bakaitienės. Mudu su žmona taip pat įsijungėme į jo veiklą, su koncertais aplankėme aplinkinius miestelius, Karaliaučiaus sritį, koncertavome Gumbinėje, Statulenuose, aplankėme Kristijono Donelaičio tėviškę Lazdynėliuose esanti paminklinį akmenį, pagiedojome keletą giesmių.

Buvome ir Visaginė, atominės elektrinės gyvenvietėje, kur iš 15,000 gyventojų — tik 2,000 lietuvių. Čia dirba jaunas, simpatiškas, neseniai seminarą baigęs, kunigas Vytautas Rapolis. Stato gražius parapjus namus, modernią bažnyčią. Klebonas turi daug įtakos visam miestelio kultūriniam gyvenimui, nes glaudžiai bendradarbiauja su savivaldybe, kultūros namais, kitomis organizacijomis.

Ši kartą klebonas pakvietė Užgavėnėms. Tai buvo puikus spektaklis su Lašiniu, Kanapiniu, velniukais, ūkininkais ir kitais veikėjais. Kadangi rusai Užgavėnių tradicijų neturi, sudarė visas miestelis. Pavakare buvo uždegtas didžiulis laužas, kur sudeginta „Morė“, dainavome žemaitiškas ir, žinoma, suvalkiečių tautines dainas, šokom tautinius šokių iki sutemų. Žmonių buvo daug. Jie kartu šoko, dainavo, nors kalbėjo rusiškai. Taip mes su visaginiečiais sutikome Gaveni. Vietinio radijo ir televizijos korespondentams mudu su žmona karštai pritarėme, jog tokių renginių reikia daugiau Rytų Lietuvoje.

Janina ir Albinas Kiukai

CLASSIFIED GUIDE

FOR RENT

BUTAI PENSININKAMS, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Nek. Pr. Marijos seserų priežiūroje. Pasinaudokite progą; kreiptis: **Vilma Marie, P.O. Box 155 Thompson, CT 06277.**

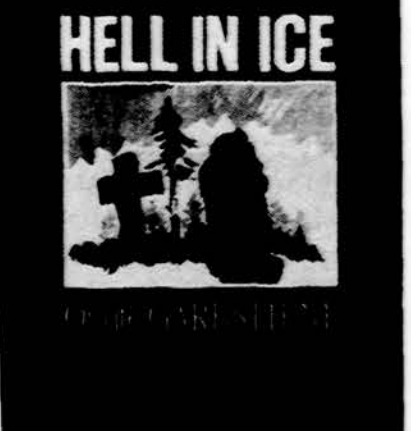
MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3206 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS. (VEDIMAI) — PATAISYMAI
Turis Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sažiningai.
312-778-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

NAMŲ REMONTAI
Užkalam „siding“, remontuojame: stogus, langus, duris „porches“, rūsius, dedame keramikines plyteles, atliekame įvairius mūrijimo darbus.
Kreipkitės: tel. 312-489-1478

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILUOJIMUS.
H. Deckys
Tel. 585-6624

HELL IN ICE Onutė Garbštienė

A diary (much like that of Ann Frank), which begins in 1941 when a group of Lithuanians were loaded in cattle cars and dispatched to the wastelands of Siberia. This diary is a record of a woman — a people-a nation, ravaged by a vicious occupying force, but resisting and surviving.
Translated by Raimonda K. Bartuška. 256 pages, hard cover. Published in Vilnius 1992. Book price \$13.00. Shipping and handling in USA \$2.00. Canada — \$3.00. Illinois residents add \$1.14 for sales tax. Send orders to: **Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629-5589.**

A public service of this newspaper

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarimas
- MLS kompiuterinis FAX pagalba
- Nuosavybės įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensiškai nuolaida

Century 21 **KMIECIK REALTORS**
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER 284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į **Danutę Mayer**, ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patars. Įkainavimas veltui.

FOR SALE
4 bedrm. house, 2 baths, a/c, finished basement, two car garage; many extras.

Open house Sunday
May 1, 1 pm - 6 pm.,
6749 S. Kostner Ave.
Tel. 312-767-1097.

HELP WANTED

Washington, D.C. „landscaping“ kompanija ieško darbininko. Pradžiai alga \$6 į val. Skambinti: **Aleksui Škirpai, tel 202-244-2373**

Vilniaus Universiteto Dainų ir Šokių ansamblis

Atlieka: Kepurinę, Brolio sode, Du raitu jojo, Leliūnų Kadrius, Parovėja, Rolenderis, Pjesės skrabalams, Untytė, Į šventę, Kadrius ir polka, Jaunimo šokis.

Meno vadovas ir dirigentas — **Vidas Aleksandravičius**. Choro vadovas ir dirigentas — **Vytautas Abaris**. Kanklių grupės vadovė — **Daiva Čičinskienė**. Orkestro vadovas — **Kastytis Mikiška**.

Kasetė — stereo, 1989. Kasetės kaina 10 dol., Illinois gyventojams Tax 0.88 ct. Persiuntimo išlaidos: USA — 3 dol., Canada — 4 dol.

Užsakymus siųsti: **DRAUGAS**
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

City Center GT-International

PLB IR LIETUVOS KULTŪROS MINISTERIJOS PAVEDIMU OFICIALI KELIONIŲ AGENTŪRA TVARKYTI IR KOORDINUOTI KELIONES Į 1994 DAINŲ ŠVENTĘ LIETUVOJE.

KAINOS Į DAINŲ ŠVENTĘ IŠ SEKANČIŲ MIESTŲ

ATLANTA	\$990.00	BOSTON	\$890.00	CHICAGO	\$950.00
DALLAS	\$1050.00	HOUSTON	\$1050.00	LOS ANGELES	\$1150.00
MIAMI	\$995.00	NEW YORK	\$890.00	WASHINGTON, D.C.	\$890.00

RIBOTOS SKAICIUS VIETŲ IŠ VISŲ MIESTŲ: birželio 30, liepos 2, liepos 3, liepos 5

GRĮŽIMAS: liepos 17, liepos 19, liepos 20, liepos 22, liepos 24, ar jūsų pasirinkta data.

EKSKURSIJOS SU PILNU APTARNAVIMU... Apžiūrėkite visas tris Pabaltijo respublikas su „Draugo“ kelione... National Geographic Society maršrutu, pasirinkite iš mūsų populiarių 7, 10 ir 14 dienų maršrutų Lietuvoje.

TURISTINIS PATARNAVIMAS:

- Automobilų nuomavimas
- Viešbučių užsakymas įvairiose Lietuvos miestuose
- Pasitikimas aerouoste
- Tarp miestinai pervažiuojami

IR VISA TAI IŠIMTINAI SAVOMIS, MŪSŲ FIRMOS TARNAUTOJŲ, PASLAUGOMIS

Mūsų Vilniaus raštinė — jūsų paslaugoms!

KELIONĖS IŠ LIETUVOS: rašome savo raštinėje Vilniuje kompiuterine sistema bilietus į visus pasaulio kraštus. Bilietų apmokėjimas gali būti Lietuvoje arba Amerikoje — kaina nesiskiria. Rašome LUFTHANSA, SAS, FINNAIR bilietus ir netrukus galėsime pasiūlyti bilietus amerikietiškomis aviakompanijomis.

Mūsų personalas Vilniuje greitai sutvarko tranzitinės Vokietijos vizas keliautojams ir padeda pasirosti Amerikos vizos dokumentų pridavimui, organizuoja ekskursijas į Ameriką bei Meksiką, konsultuoja ir rezervuoja viešbučius užsienyje.

PROFESIONALIAI IR TVARKINGAI APTARNAUSIME ABIEJOSE ATLANTO PUSĖSE.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
9525 SOUTH 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS
60457

TELEFONAI: (708) 430-7272
TELEFAX: (708) 430-5783

City Center GT-International
GEDIMINO PROSPEKTAS NR. 37
VILNIUS, LIETUVA

TELEFONAI: (370) 2-223-147
2-223-154
TELEFAX (370) 2-223-148

PLB VALDYBOS PAREIŠKIMAS VISUOMENEI

Lietuvoje baigėsi skaudžiausias pusšimčio metų kančios ir vergijos laikotarpis, per kurį NKVD, MVD, KGB kratos, suėmimai, kalėjimai, kankinimų kameros, parodiniai teismai, teroras, sušaudymai, masiniai trėmimai į Sibirą mirčiai, žiaurus žudymas dėl laisvės kovojančių tauriausių Lietuvos vaikų, sunaikino didelę dalį lietuvių tautos. Bet toji Lietuvos kančia nuo pasaulio buvo skrupulingai slepiama – pasauliui buvo meluojama.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, siekdama tas visas okupanto ilgai slėptas niekšybes išskirti viešumon ir pasauliui bei ateinančioms lietuvių kartoms atidengti bent dalį penkiasdešimt metų užslėptusio šiuolaikio Lietuvos istorijos laikotarpio, nutarė išleisti „Lietuvos kovų ir kančių istoriją“. Pasitarusi su lietuvių išsivijus kai kuriais mokslininkais, visuomenininkais, artimesniais bendradarbiais ir gavusi jų pritarimą bei pažadą talkininkais, PLB valdyba paruošė 16-kos tomų planą, remdamasi chronologine įvykių raida nustatė tomų eilės tvarką, pasitelkę žinomesnius lietuvių išsivijus mokslininkus, Lietuvos istorijos instituto Vilniuje narius, viso darbo koordinatorium ir atsakingu redaktorium kviesdama istoriką dr. Gediminą Rudį.

Darbas buvo pradėtas 1992 metų rudenį.

1994 kovo pradžioje išėjo pirmoji knyga – „Lietuvos gyvenimų trėmimai 1941, 1945-1952 m. Dokumentų rinkinys“.

Pagal iš anksto paruoštą planą, šis rinkinys turėjo būti ne pirmas, bet ketvirtas tomas, išleistas maždaug tuo pačiu laiku su Eugenijaus Grunskio rašomu trečiuoju tomu „Didieji Lietuvos gyventojų trėmimai“, kuriame numatytas ir šiame rinkinyje sukaupytų dokumentų platus aptarimas, paaiškinimas. Knygų serijos pirmasis tomas turėjo būti „Tragiškieji Lietuvai 1939-1941 metai“, antrasis – „Karo laikotarpis“, penktas, šeštasis tomai ruošiami apie partizanų kovas, kiti apie tolimesnius laikotarpius bei įvykius.

Kadangi pirmiesiems dviems toms medžiaga dar tebebuvo ruošama, o trečio tomo „Lietuvos gyventojų didžiųjų trėmimų“ autorius Eugenijus Grunskis susirgo, todėl, nenorint apvilti knygų pasirodymo nekantriai laukiančių prenumeratorių ir aukotojų, apsispręsta pirmiausiai leisti šį dokumentų rinkinį, kuriam medžiaga jau buvo sukaupta ir gulėjo Lietuvos istorijos in-

stitute. Kad nesusidarytų vaizdas, jog ši knyga yra pirmasis tomas, buvo sutarta jų nenumuoti.

Čia ir įvyko klaida, sulaukusi kritiškų visuomenės pastabų, nes „be eilės“ pasirodęs rinkinys išėjo be numatyto, taip pat iš anksto sutarto, platesnio dokumentų paaiškinimo ir pažymėtas pirmuoju numeriu. Klaida aiški, tačiau ji ne iš blogos valios.

Rinkinyje pateikiami ne kokių nors autorių trėmimų aprašymai, bet tik dokumentai, kuriais pati Sovietų Sąjunga prisipažįsta Lietuvos gyventojus į Sibirą trėmusi ir ten nežmoniškomis sąlygomis laikiusi. Rinkinys – dokumentinis liudijimas Maskvos plano ir pastangų naikinti lietuvių tautą. Tai yra jo tikslas. Dokumentai jokiū būdu neišsako tremiamųjų visų pergyvenimų, skriaudų, sielvarto, kančių. Visa tai bus išryškinta ir smulkiai aprašyta kituose tomuose pagal numatytą ir anksčiau skelbtą planą.

Apailestaujame klaidas. Knygos pradžioje reikėjo išsamiai paaiškinti apie dokumentus, reikėjo ją gerai peržiūrėti prieš spausdinimą. Juk iš dabar viešumai atidengti ir rinkinyje pateikti dokumentų jaunesniam skaitytojui ir kitataučiui visiškai neaiški, kas yra knygoje minimas antisovietinis elementas, banditas, buožė, fašistinis nacionalistas, kontrarevoliucionierius, kas tie liaudies susirinkimai ir kas tie lietuvių tautos budelių parinkti liudytai, kurie susirinkimuose trėmimus gyre.

Sutinkame su pozityvia knygos kritika ir ją vertiname. Todėl artimiausiu laiku PLB valdyba išleis šio dokumentų rinkinio papildytą antrą knygą, kurioje bus paaiškinta dokumentuose naudojama sovietinė kalba, slypinti sovietinė propaganda ir melas. Taip klaida bus pataisyta ir išėjusiam dokumentų rinkiniui keliama klausimai bus atsakyti.

Suplanuotas „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ rašymo ir leidimo darbas yra didelis ir svarbus. Kad ateityje visuomenė būtų tikra dėl tomų kokybės ir reikiamų įvertinimų, kad tokios klaidos nebesikartotų, į talką kviesime daugiau išsivijus mokslininkų, įtrauksime į darbą daugiau išsivijus žmonių ir Lietuvos bei išsivijus politinių kalinių bei tremtinių atstovus. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba tikisi, kad lietuvių visuomenė šį darbą supras ir remis.

PLB valdyba

TAISANT „KOVŲ IR KANČIŲ“ TOMO TRŪKUMUS

Redakcijos pastaba. Nors šios savaitės antradienio vedamajame pasisakė, kad pagaliau reikia užbaigti istoriją su „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ I tomo nepasisekimu, šiandien spausdiname seniai lauktas pastabas iš Lietuvos ir oficialių PLB pareiškimą, nes taip buvo pažadėta ir taip žurnalistinė etika reikalauja

Turiu daug informacijos apie Lietuvių išsivijus JAV spaudoje pasirodžiusias bendro Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvos Istorijos Instituto leidinio „Lietuvos gyventojų trėmimai 1941, 1945-1952 m. Dokumentų rinkinys“ (Vilnius, 1994) recenzijas ir atsiliepimus. Daug jų spausdinama „Drauge“. Dalį iškarpu man pasiuntė ir pagrindines recenzijų pastabas iš esmės žinau. Iš karto reikia pasakyti, kad apmaudu dėl kritikos neatlaikančių leidinio parengimo spragu. Bene svarbiausias leidinio trūkumas – tai archeografinis dokumentų paruošimas. Šia tematika šis leidinys, pagal dabar turimą žodinę informaciją, yra pirmasis toks leidinys Baltijoje. Dalis dokumentų buvo gauta per didelį vargą. Ir iš viso tokia nusikalstama sovietinės imperijos medžiaga dar nėra spausdinta, nes kažkieno iniciatyva vis dar su didžiausiu uolumu tebeieškoma kažkokio nacių nusikaltėlio, užmirštant, kad antihitlerinės koalicijos sudėtyje buvo nuožmių žmonių naikinimo valstybė – Sovietų sąjunga. Kažkodėl buvusios antihitlerinės koalicijos narių nusikaltimai nelaikomi nusikaltimais, nors jie atitinka hitleriniams nusikaltimams. Todėl prašyte prašosi platus įvadinis straipsnis apie dokumentų sudarymo ypatybes, apie juose naudojamų terminų, sąvokų, net atskirų dokumentų tikrąją prasmę ir vertę. Dar apmaudžiau, kad kraupios čekistinės-komunistinės lietuvių politinio vertinimo sąvokos bei terminai atsidūrė dokumentų unotacijose. Tai negalima pavadinti nepatyrto klaidomis. Tai tiesiog dokumentų skelbimo archeografinių reikalavimų nesilaikymas. Kitas klausimas – tai dokumentų atrinkimas. Dėl jo gali būti įvairiausių nuomonių. Patys sudarytojai juos parinko ir, žinoma, negalvojo, kad tai paskutinis dokumentų šia tema rinkinys. Ir dar dešimtmėčius teks juos rinkti ne vien Lietuvoje, bet ir Rusijoje (Maskvoje, Sibire, Vorkutoje ir kt.). Jau po rinkinio parengimo sudarytojai rado naujų dokumentų, kurie ne mažiau vertingi už tame tome

paskelbtuosius. Numatytoji leisti 16 tomų „Lietuvos kovų ir kančių istorija“ dar papildys trėmimo dokumentų fondą. Visų su trėmimi susijusių dokumentų vis tiek nepaskelbime, todėl reikalinga jų atranka ir turi būti skelbiami patys charakteringiausi ir informatyviausi. Bet toks atrinkimas įmanomas tik turint įvairiuose archyvuose esančių tos rūšies dokumentų bent minimalų registrą. Tai didelis ateities darbas. Paskubėtas minėtas serijos pirmasis tomas turi iš to išplaukiančių trūkumų ir subjektyvumo momentų. Visa tai turėjo būti leidinio komentaruose. Klaidas taisysime ir dirbsime toliau, nes jei mes nedirbsime čia, Lietuvoje, niekas už mus nepadarys. O jei dar suremsime pečius su veiklia išsivija, turėsime ir tinkamus rezultatus.

Atskirai norėtusi sustoti ties priekaištais, kurie recenzijoje adresuojami patiems dokumentams, jų turiniui ir jų vertei. Kai kas vertina juos, kaip kagebisčių pakistas klastotes, uždenčiančias tremties kraupumą, žiaurumą ir jos genocidinį pobūdį. Mes visi žinome sovietinę imperiją, kaip blogio imperiją, tačiau, matyt, ne visiems aišku, kad tai buvo dvideidė imperija: ištisai buvo viena rašoma spaudoje, kitaip daroma ar buvo gyvenime. Tikėtis, kad čekistų ar komunistų ataskaitose bus matyti tremiamųjų sielvartas, ašaros, visą gyvenimą žmonių kurtos ateities sugriovimas, turto ir namų, kuriuos dar ir dabar ne visi atgavė, netekimas, šaltis ir kančios barakuose, kur miegant prie narų prisaldavo plaukai, alkis, skurdas, nuolatinis čekistų priminimas, kad jūs čia supūsit, atimant bet kokią viltį sugrįžti į Lietuvą, – būtų tik neįgyvendinamas naivuolio noras. Čekistų tai neįaudino, jie dirbo savo įprastą žmonių – „klasinių priešų“ naikinimo darbą. Kai kam iš recenzentų dokumentuose parodytas (bet nenufildytas) trėmimų vaizdas atrodo per daug humaniškas. Tie, kurie patys tai pajuto, galetų paklausti, kaip recenzentas jaustųsi, jei prie jo namo ar buto

ateitų ginkluoti žmonės, paimtų ir nusineštų vien namo duris. Kiekvienam tremiamajam atimdavo ne vien duris, bet viską, ką jis buvo per savo gyvenimą sukaupęs savo vaikams ar savo senatvės užtikrinimui. Ką reiškia prieš prarastą Tėvynę, prieš gimtą namų šilumą čekistų leidimas tremtiniui pasiimti keliolika ar kelis šimtus kilogramų mantos, ką reiškia prieš prarastą Tėvynę net ir tas duotas neduotas pienas ar keli maistui skirti skatikai. Iš gyvų pasakojimų ir daugelio tremtinių prisiminimų knygų mes gerai žinome, koks ten buvo pienas ir medicinos personalas. Ir tokio pobūdžio dokumentai – tai dar viena kraupi sovietinės imperijos dvideidiskumo grimasa.

Nereikia tikėtis, kad iš karto gali būti išspręstos genocido pasekmų problemos. Lietuvių tautos demografiniai nuostoliai apima ne vien tremtinius su šeimomis, bet ir politinius kalinius, kurie taip pat ešelonais buvo vežami-tremiami iš Lietuvos į pačią Rusiją ar jos pajungtų tautų žemes. Institute yra ruošiamas daktarinis darbas apie Lietuvos gyventojų trėmimus ir, kai jis bus baigtas, bus žengtas vienas žingsnis priekin. Tačiau, kaip istorikas tyrinėtojas, nedrįsčiau sakyti, kad jau po to niekas nebegalės to darbo rezultatų patikslinti.

Reikia manyti, kad dokumentų rinkinys neturėtų patikti čekistams ir komunistams. Geresnės kaltinamosios medžiagos „proto, valios ir sąžinės“ partijai, kaip ji save vadindavo, ir nereikia. Komunistai buvo pagrindinis savanoriškas aktyvas ir čekistų pagalbininkas, tremiant Lietuvos gyventojus. Kraupiu ir koku skaityti jų išdėvėtas ataskaitas apie genocidinių operacijų įvykdymą. Jie be sąžinės graužimo už įstatymo ribų stūmė senus, vaikus, kūdikius, nėščias moteris. Išleide verkiiančius ešelonus, jie pagaliau nei nerado reikalo pasidomėti, kokioje būklėje atsidūrė pasmerktieji kūdikiai, ligoniniai, nekaltant jau apie suaugusius. Istorija jau niekada neužmirš šios partijos kraupiu nusikaltimų. Šis dokumentų rinkinys turėtų nepatikti ir sovietinės imperijos garbintojams ar norintiems ją prikelti iš kapo.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės sumanyta leisti „Lietuvos kovų ir kančių istoriją“

DRAUGAS, ketvirtadienis, 1994 m. balandžio mėn. 28 d. 5

yra nenuginčijamai reikalinga ne tik mūsų aukų pagerbimui, bet ir nusikaltimo prieš žmoniją išaiškinimui. Šiai serijai teikiama PLB parama turėtų būti susieta su Lietuvos represijų tyrimo centro rengiama tremtinių ir okupacijos metu nužudytų asmenų sąrašų, kurio pirmas tomas – Lietuvos gyventojų genocidas“ (Vilnius, 1992) – jau išėjo. Vidaus reikalų ministerija išleido „1941-1952 metų Lietuvos tremtiniai. Pirmą knygą“ (Vilnius, 1993), kurioje skelbiamas genocido aukų vardynas – ištremtųjų pagal rajonus bei nužudytųjų sąrašas. Šitaip bendrom jėgom, laikui bėgant, ir pasiekim užsibrėžta tikslą.

Taisant pirmojo tomo trūk-

mus, yra numatyta išleisti planą, bent 2-3 autorių lankų E. Grunskio ir G. Rudžio paruoštą tame tome tilpusių dokumentų komentarą. Reikia eiti į priekį, atidžiai stebint tą kelią, kuriuo einame. Panika šiuo atveju tikrai ne mums bus naudinga. **Habil. dr. Antanas Tyla** Lietuvos istorijos instituto direktorius

• Kolumbo Vyčių organizacija įsteigta Connecticut valstijoje 1882 m. kovo 29 d.

• 1534 m. kovo 16 d. Anglija oficialiai nutraukė santykius su Katalikų Bažnyčia.

A.†A. MARIJA DŪDIENĖ Natkevičiūtė

Gyveno Edmundson Heights apylinkėje, Baltimore, MD. Mirė 1994 m. balandžio 25 d., 2 val. p.p., sulaukusi 81 metų.

Gimė Lietuvoje, Vilkaviškio apskrityje, Gižų valsčiuje, Dapkiškių kaime. Amerikoje išvyko 45 m. Nuliūdė liko: dukros – Gražina Burkat ir Jūratė Baker, žentas Laurence; anūakai: Clifford ir Bryan Burkat, Diane Baker; sūnėnas Jaunutis Burbulis; Lietuvoje seserys: Liūda Kėželiene ir Stasė Adomaitienė su šeimomis bei kiti giminės. Velionė buvo žmona a.a. Rapolo.

Velionė buvo pašarvota balandžio 27 d. nuo 6 iki 9 v.v. Hubbard laidojimo namuose, Baltimore, MD.

Laidotuvės įvyks balandžio 28 d., ketvirtadienis. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į Šv. Alfonso parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 10 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Laudon Park kapinėse, Baltimore, MD.

Velionės gimines, draugus ir pažįstamus prašome prisiminti ją savo maldose.

Nuliūdė: dukros, žentas, anūakai, seserys ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Hubbard Funeral Home. Tel. 410-242-3300.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. JULIJA ZDANIEŅĖ

Mirė 1993 m. balandžio 29 d. Šv. Mišios už velionę bus aukojamos Chicagoje, Hot Springs, AR ir kitur.

Prašome gimines, draugus ir pažįstamus pasimelsti už mano a.a. Mamytę.

Jos šviesus prisiminimas ir meilė gyvi mums.

Liūdesyje likęs sūnus Almis su žmona.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Jau praėjo metai, kai Aukščiausias pasiūkė Namą užtarnautam poilsiui mūsų brangią Mamutę ir Motutę

A.†A. AGOTĄ PLAUSINAITYTĘ GUDAITIENĘ

Metinėms paminėti, už velionės sielą bus atnašaujamos šv. Mišios š.m. gegužės 1 d., 11 val. ryto St. Alphonsus bažnyčioje, Lemont, IL ir Aušros Vartuose Vilniuje.

Prašome visus gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Agotą Gudaitienę savo maldose. Tebeliūdintys jos mylimi vaikai:

Jolanda, Alfonsas, Vilija ir Svajonė Kereliai.

Mylimai Žmonai

A.†A. DANUTEI MIČIŪNIENEI

mirus, jos vyrui EUGENIJUI, sūnui DARIUI, MIKULIONIŲ šeimai ir visiems artimesiems reiškiam gilią užuojautą ir kartu liūdimę.

Konstancija ir Vladas Kartanai
Regina ir Jurgis Mikailos
Elena ir Jonas Purluliai
Julija ir Antanas Vitkauskai

A. Valiūškis

Worco Medical Relief, Inc. atstovai ir Detroito Lietuvos vyčiai rūšiuoja vaistus siuntimui į Lietuvą š.m. kovo 26 d.

Nuotr. Reginos Juškaitės

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Šių metų abiturientams Lietuvos Moterų klubų federacijos Čikagos skyriaus valdyba skelbia konkursą: „Ka man reikiama būti pristatytam lietuvių visuomenei“. Rašinius iki gegužės 25 d. reikia siųsti sekretorei šiuo adresu: Birutė Vindašienė, 11129 Northwest Rd., Palos Hills, IL 60465. Premija (300 dol.) bus įteikta abiturientų puotos metu, birželio 4 d., Pasaulio lietuvių centro salėje, Lemonte.

LB XIV Tarybos rinkimų būstinėje „Seklyčios“ patalpose, 2711 W. 71 St., balsuoja visi Marquette Parko, Evergreen Parko, Allsop, Oak Lawn, Burbank, Justice ir kitų pietinės Čikagos apylinkių ir pietvakariųjų priemiesčių lietuviai. Balsavimai vyks šeštadienį, balandžio 30 d., sekmadienį, gegužės 1 d. ir šeštadienį, gegužės 7 d., nuo 10 val. ryto iki 3 val. p.p. (Motinos diena – gegužės 8 d. balsavimų nebus). Rinkimų komisija – Aldona Palukaitienė, Aldona Slonskienė, Aldona Šmulskienė, Herkulis Strolia, Antanas Pauzulis, Jieva Paulauskienė, Lilija Kizlaitienė ir Dana Gierstikienė kviečia visus balsuoti.

Tarptautinis teatro festivalis rengiamas Čikagoje gegužės 24 – birželio 19 d. Jis ruošiamas kas dveji metai, bet šiemet nedalyvaus svečiai iš Lietuvos. Minėtų laikų bus 10 skirtingų spektaklių iš Anglijos, Airijos, Graikijos, Kanados, Meksikos ir kitur.

Kovo 28 d. „Žiburelio“ – lietuviška Montessori mokyklėlė Lemonte suruošė motinos-vaiko dieną. Joje dalyvavo ir Rūta Kirkuvienė su sūnumi Antanu. Nuotr. Irenos Senkevičienės

Genė Mikiénė suprojektavo „Saulutės“, Lietuvos našlaičių globos būrelio marškinėlius, kuriuos galima įsigyti ne tik Lemonte Pasaulio lietuvių centro krautuvėle, bet ir „Potpourri“ marškinėlių parduotuvėje Randolpht apsipirkimo centre, Mt. Prospect. Visi marškinėliai yra suaugusių XL dydžio, balti su oranžine ir juoda saulėgraža priekyje prie kairiojo peties.

x Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesnauškiečiai, TravelCentre, Ltd., tel. 708-526-0773.

(sk) x TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO. Pinigai pervedami doleriais. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk) x ALIAS, Chicago skyriaus, pavasario golfo varžybos įvyksta š.m. gegužės 1 d., sekmadienį, Palos Country Club golfo laukoose, 131 St. ir South-west Hwy. kampas. Pradžia 9 val. ryto. Registracija pas J. Bari, tel. 708-790-1399.

(sk)

(sk)

Auka steigiamam „Draugo“ paramos fondui – yra lietuvių laidas ateities kartoms.

Čekius rašyti:

DRAUGAS FOUNDATION
4545 W. 63rd St., Chicago, IL, 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinio mokesčio.

Dėmesio! Šakių Apskrities klubo narių susirinkimas, numatytas šį penktadienį, balandžio 29 d., neįvyks. Nauja susirinkimo data bus paskelbta vėliau.

Net šeši solistai: A. Brazis, A. Barniškis, D. Eidukaitė-Fanelli, P. Ragienė, D. Stankevičytė, J. Vaznelis atliks komp. VI. Jakubėno 90-ties metų gimimo sukaktuviniame minėjimo koncerte, įvyksiančiame gegužės 15 d. 3 v. p.p. Balzeko lietuvių kultūros muziejaus „Gintaro“ salėje, šio kompozitoriaus kūrinius. Šį įdomų renginį ruošia komp. VI. Jakubėno vardo draugija.

Estradinės muzikos atlikėjas Stasys Povilaitis įrašė jau trečiąją dainų kasetę, kuri vadinasi „Aidi, aidi“. Ją bus galima įsigyti šį šeštadienį Jaunimo centre įvykstančio St. Povilaitio koncerto metu.

„Draugas“ šią vasarą organizuoja kelionę į Lietuvą ir Pabaltiją. Ispūdingos 16 dienų kelionės metu jums siūloma labai įvairi ir turtinga programa. Apilankė Estiją, Latviją, Lietuvos pajūrį, vyksite į Kauną, kur galėsite aplankyti Vytauto bažnyčią, kunigų seminariją, katedrą, Čiurlionio galeriją, Velnų muziejų, pasivaikščioti senamiesčio gatvelėmis ir Laisvės alėja. Kelionės kulminacija – Dainų šventės atidarymo ceremonija Kaune ir šventės renginiai Vilniuje. Kreipkitės į G. T. International (708) 430-7272.

Septintojo-dešimtojo sk. mokiniai atlieka mokytojos Gražinos Sturionienės sukurtą istorinį vaizdelį – nuo Mindaugo laikų iki Kovo 11-sios – Maironio lit. mokyklos ruošiamame Vasario 16 minėjime Lemonte.

ATSISVEIKINIMO KONCERTAS ČIKAGOJE

Prieš išvykdam į namo, Lietuvos operos taktininkai, svečiai iš Lietuvos, sekmadienį, balandžio 24 d., Jaunimo centre Čikagos lietuvių visuomenei suteikia progą dar kartą pagyventi „Pilenų“ spektaklio atgarsiais ir pasigėrėti dainos menu – tegu dainuoja Udris... Koncerto programa buvo įvairi: operų arijos ir lietuvių kompozitorių kūrinių. Vienas po kito keitėsi solistai, prisidėjo ir choras, o tarp solistų, pasireikusių „Pilenose“, turėjo progos padainuoti solo ir tie, kurie spektaklyje talkino chorui, nors Lietuvoje jie jau yra pasireikę kaip solistai.

Koncerto programą pradėjo Lijana Kopūstaitė, padainuodama Vytauto Klovo „Rūta žalioji“ ir Juozo Tallat-Kelpšos „Ne margi sakalėliai“. Po jos dainavo Vytautas Juozapaitis su Vincenco Bellini Ricardo arija iš operos „I Puritani“. Genovaitė Bigenytė padainavo Vytauto Kairiūkščio romansą „Nukelk man saulę“. Liudas Norvaiša klausytojams pateikė Giuseppe Verdi Silvos cavatiną, iš operos „Ernani“ ir Juozo Tallat-Kelpšos „Žaliųjų lankelėjų“.

Puccini muzikos mylėtojų Irena Milkevičiūtė padainavo Butterfly ariją iš operos „Madam Butterfly“. Arvydas Markauskas klausytojus žavėjo Erdvilio ariją, iš prieš trejetą metų statytos Amilcare Ponchelli operos „I Lituani“. Bizet operos „Carmen“ ištraukomis buvo baigta pirmoji koncerto dalis – Vitalija Šiškaitė padainavo Habanera ir kartu su Virgilijum Noreika „Carmen“ operos finalą.

Antrąją programos dalį pradėjo Operos choras, padainuodamas

Svč. M. Marijos Gimimo parapijos mokyklos Motinų klubo narys kartu su savo šeimos nariais dalyvavo šv. Mišiose sekmadienį, gegužės 1 d., 9:15 val. r. Po Mišių bus pusrūšių parapijos salėje. Visos Motinų klubo narys nuosirdžiai kviečiamos dalyvauti ir atsivesti savo šeimos narius.

x Maria Buivienė iš Toronto, Kanada atsiuntė \$100. Ji nori padėti našlaičių Lietuvoje. „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetas dėkoja.

(sk)

(sk)

x Antras Kaimas su nauja programa pasirodys Playhouse salėje, 2515 W. 69 St., gegužės 21 ir 22 d. Taipogi Lietuvių centre, Lemonte, birželio 11 ir 12 d. Pradžia: šešt. 6:00 v.v. (Playhouse), 7:30 v.v. (Lemonte). Sekmd. 3:00 v.p.p. (Playhouse), 5:00 v.v. (Lemonte). Rezervacijos ir kvietimai: Seklyčia, 2711 W. 71 St. (312) 476-2655 ir Lemonte nuo 10:30 v.r. iki 1:00 v.p.p. kas sekmadienį.

(sk)

mas Antano Vanagaičio „Vėjų žėlių“ ir „Tai smagu merginos“, iš Carl Orff operos „Carmina Burana“, solistai – Lijana Kopūstaitė ir Vaclovas Momkus. Po to lyriškai nostalgika Vytauto Juozapaitio „Vingiuoja pilkas kelias“ padainavo Genovaitė Bigenytė ir Edmondas Kuodis. Skambėjo dvi pjesės smuikui ir fortepionui, komp. Vytauto Klovo ir Pablo de Sarasate Zapateado, atliko smuikininkė Linda Veleckytė ir Alvydas Vasaitis.

Lietuvių liaudies daina „Stok ant akmenėlio“ padainavo Genovaitė Bigenytė ir Arvydas Markauskas. Normos cavatiną iš Vincenco Bellini operos „Norma“ dainavo Irena Milkevičiūtė ir operos choras, dirigavo Lietuvos Operos dirigentas Vytautas Viržonis. Giuseppe Verdi Hercogo dainą iš operos „Rigoletto“ padainavo Virgilijus Noreika. Koncerto pabaigai, Vytautas Juozapaitis ir Operos choras padainavo visų mėgstamą Vytauto Klovo Udrio dainą iš operos „Pilenai“.

Koncertui, išskyrus vieną dainą, dirigavo Alvydas Vasaitis, o akompanavo Ricardas Sokas. Publiką po kiekvienos dainos audringai plojo, o po paskutinio numerio, visi sustojo, dėkodami atlikėjams, plojo ir plojo.

Po koncerto klausytojai dar galėjo susitikti, pasikalbėti su dainininkais, o svečiams iš Lietuvos palinkėti smagios kelionės atgal į pavasarįjančią tėvynę.

Lietuvių operos nariai ir jų taktininkai, svečiai iš Lietuvos bei kiti kviestiniai svečiai rinkosi dar į kavinę šeimyniškam pobūviui bei pasigrožėti Aleksandro Plenio susukta „Pilenų“ video juosta. Kaip paprastai tokiom progom, buvo pasakyta ir keletas žodžių bei linkėjimų. Kalbetojus pristatė Lietuvių operos valdybos pirmininkas Vaclovas Momkus. Svečius iš Lietuvos daktaro Jono Adomavičiaus laišku pasveikino ir dovanelės įteikė Angelė Paulaitienė ir Vytautas

Sol. Virgilijus Noreika, išskrisdamas atgal į Venecuelą, prašo patikslinti klaidas, kurios buvo išspausdintos jo pasikalbėjime praėjusio šeštadienio laidoje. Jis nedainavo Italijoje La Scalos operos teatre „Rigoletto“ operoje, bet dainavo pagrindinius vaidmenis Puccini „Madam Butterfly“ (Pinker-tonas), Borodino „Principe Igor“ (Vladimiras), Glinkos „Ruslanas ir Liudmila“ (Bajanas). Be to, jis yra dainavęs ne 10, bet daugiau kaip 500 rečitalių. Klaidingai buvo parašytas ir tos baletų trupės pavadinimas, kurioje šiuo metu šoka Loretta Bartusevičiūtė-Noreikienė: tai ne Venecuelos komercinis, bet Venecuelos kamerinis baletas.

(sk)

(sk)

IŠ ARTI IR TOLI

ATKELIAUJA „PALANGOS JUZĖ“

„Palangos Juzė“ į Philadelphia atkeliauja gegužės 14 d., šeštadienį, ir pasirodys 7 val. vak. Lietuvių Namuose (Lithuanian Music Hall), 2715 E. Allegheny Avenue. Pasirodyme dalyvauja 60 jaunimo ir suaugusių šokėjų bei dainininkų. Dalis „Volungės“ choro dainininkų atvyksta kartu su gintarietėmis. Spektakliui gros liaudies instrumentų orkestras. „Gintaro“ ansambliai vadovauja Rita ir Juozas Karasiejai.

Po koncerto bus proga pabendrauti su gintarietėmis prie Stasio

Lietuvos valstybės stiprinimas, jos nepriklausomybės saugojimas ir gynimas“.

Knyga „Lietuvos gyventojų genocidas, 1939-1941“ išleido Represijų Lietuvoje tyrimų centro prie Filosofijos, sociologijos ir teisės instituto. Leidinį parengė B. Burauskaitė, M. Pilkinė, V. Radušis, V. Vosyliūtė. Įvadą redagavo L. Gadeikis. Rėmėjai, be kurių šis leidinys nebūtų pasirodęs, yra Audra Misiūnienė, Katalikų Šalpos fondas ir Lietuvių Tautinis Kultūros fondas.

Ši knyga yra platinama Lietuvių Tautinio Kultūros fondo valdybos ir ją bus galima įsigyti šios kultūrinės popietės metu.

Čikagos ir apylinkių visuomenė maloniai kviečiama gausiai atsilankyti, susipažinti su šiuo leidiniu ir po programos kartu pabendrauti prie vaišių stalo.

Stasys Briedis

ESTRADOS DAINININKAS VĖL KONCERTUOS ČIKAGOJE

Nė taip seniai klausėmės Lietuvos estrados žvaigždės koncertų Jaunimo centre ir Pasaulio lietuvių centre Lemonte. Apgailestavome, kad tik nedaug progų mums išsirsiti, jau 24 metus Lietuvos estrados dainuojantį Stasį Povilaitį, kurį kritikai lygina su Frank Sinatra ar mūsų vyresnei kartai žinomą A. Šabanaušką.

Po gastrolių Amerikoje S. Povilaitis estradinės dainos vėl skambės Vilniaus senamiestyje. Čia jo talentas buvo vėl įvertintas pirmąją NKM metinę „Gintarinės palmės“ premiją su 1,000 litų, dar labiau įvertinant žymiausią Lietuvos estradinės muzikos dainininką Stasį Povilaitį.

Su naujo repertuaro įdomiu koncertu Stasys Povilaitis vėl pasirodys Čikagos Jaunimo centro scenoje balandžio 30 d., šeštadienį, 7:30 val. v. Bilietai į koncertą iš anksto gaunami Vaznelių krautuvėje Marquette Parke. Jie bus gaunami ir Jaunimo centre prieš koncertą, jei salėje bus likę vietų.

Šį neeilinį estradinės muzikos koncertą Jaunimo centre rengia ir atsilankyti visus kviečia kompozitoriaus Vlado Jakubėno draugija, vadovaujama Edvardo Šulaitio.

Br. J.

Viešnia iš Rio de Janeiro, Brazilijos, domisi lietuvių kultūra Balzeko muziejuje Čikagoje. Iš kairės: Nijolė Semėnaitė-Etzviler, Stasė Semėnienė, Ley Cantinho.

(Romo) Telšinsko smagios šokių muzikos. Veiks bufetas ir baras.

Daugiau kaip mėnesį prieš koncertą jau buvo užsakyta art. 100 bilietų, daugiausia tolimiesnių Philadelphia kaimynų. Lietuviai yra pratę laukti paskutinės minutės ir prie jėgimo bilietus pirkti. Rengėjai tikisi, kad šį kartą bilietus išgys iš anksto užsitikrindami sau vietas ir palengvindami darbą valdybai. Bilietų kainos 15 dol. asmeniui, 12 dol. pensininkams, o studentams 8 dol. Vinco Krėvės mokyklos mokinius (pagal nusistovėjusią tradiciją) bilietus dovanoja LB valdyba. Bilietus bei stalus (8-iems ar 10-čiai asmenų) galima užsakyti pas Romą Krūšinskienę (215) 355-3030, pas Aniliorą Mašalaitienę (610) 687-3048 arba pas Teresę Gečienę (215) 938-0783. Pavieniams asmenims bus sustatytos kėdės ir surastot vietos.

Šio renginio išlaidos labai didelės. Rengėjų finansinius rūpesčius sumažino Lietuvių fondo parama, gauta per JAV LB Krašto valdybos Kultūros tarybą. Kasmet LB Kultūros taryba gauna lėšų iš Lietuvių fondo paremti mažesnių telkinių kultūrinę veiklą. Philadelphia LB apylinkė nėra didelė, bet ji drįsta didelių renginių ruošti. Valdyba tikisi, kad visuomenė jos darbus įvertins ir parems išpirkdamas visus koncerto bilietus. Kai visos vietos salėje bus užimtos, smagu ir programos atlikėjams, ir žiūrovams!

Teresė Gečienė

IŠRINKTA „PALANKUMO AMBASADORE“

Nijolė Livijsa Semėnaitė-Etzviler buvo išrinkta į tarpusavio pasikeitimo studijų grupę, kurią Rotary International pasiuntė į Rio Grande do Sul, Brazilijoje. Šioje programoje keturių profesionalų vyrų ir moterų grupę, išleista Tarptautinio Rotary kaip „palankumo ambasadoriai“, „goodwill ambasadors“, išskrido balandžio 16 d. į Pietų Ameriką, kur 6 savaitių laikotarpyje lankys jų institucijas ir stebės būtiną gyvenimą. Grupės nariai taipgi įsigilins, kaip jų profesija yra praktikuojamos aname krašte, skaitys paskaitas apie JAV-ų kultūrą, meno, ekonominį ir buitinį gyvenimą. Nijolė jau daug kartų yra buvusi Brazilijoje: 1961-1962 m. ji studijavo Sao Paulo universitete kaip Fulbrighto stipendininkė, 1965 m. gavusi magistrų laipsnį Wisconsin universitete, ji buvo Taikos korpuso savanorė Cearoje, Brazilijoje, kartu su savo vyru Dovydu, dabartiniu profesoriumi Wisconsin universitete, o 1980 m. lankėsi ten kaip turistė, bet tik šioji yra jos pirmoji proga pažinti RGS. Ji kalba laisvai portugaliskai ir dėstė ispanų bei portugalų kalbą Wisconsin universitete, Madison, WI. Kiti grupės nariai yra: advokatas, aktorius-muzikas ir biochemikė. Grįžta gegužės 26 d. Tarptautinis Rotary yra prekybininkų ir profesionalų vadovų sąjunga, kuri, tarp kitų tikslų, siekia skleisti gerą valią ir taiką pasaulyje.